Proletari din toate ţările, uniţi-vă!

Gazeta învăţămîntului

Organ al Ministerului Învăţămîntului şi Culturii şi al Comitetului Central al Sindicatului Muncitorilor din Învăţămînt şi Cultura

Anul IX, Nr. 451 Vineri 27 decembrie 1957 4 pagini 25 bani

ANIVERSAREA

Se împlinesc 10 ani de cînd clasa muncitoare, sprijinită de ţărănimea muncitoare şi condusă de gloriosul ei partid marxist-leninist, a răsturnat monarhia şi, proclamînd republica populară, a luat întreaga putere în mîinile sale. Aceasta reprezintă cucerirea fundamentală a oamenilor muncii din ţara noastră, încununarea cu succes a luptei lor pentru desăvîrşirea revoluţiei burghezo-democratice şi trecerea la rezolvarea sarcinilor revoluţiei socialiste.

Sărbătorind cea de a zecea aniversare a proclamării Republicii Populare Romîne, poporul nostru muncitor priveşte cu justificată mîndrie patriotică drumul parcurs în această scurtă perioadă a istoriei sale.

În bilanţul realizărilor dobîndite în acest deceniu de poporul nostru se înscriu înfăptuiri măreţe. Patria noastră a căpătat o nouă înfăţişare. Preluarea puterii politice de către clasa muncitoare a permis trecerea la lichidarea puterii economice a burgheziei, la eliberarea de exploatarea capitalistă, de anarhia producţiei, de crize şi şomaj, la transformarea socialistă a agriculturii, la înfăptuirea cu succes a revoluţiei culturale.

Descătuşarea iniţiativei creatoare a maselor populare a dat un impuls necunoscut în istoria dezvoltării economiei şi culturii în ţara noastră. Deşi în istorie 10 ani înseamnă o perioadă scurtă, experienţa acestui deceniu de construcţie socialistă în ţara noastră dovedeşte în chip convingător că socialismul este orînduirea căreia îi aparţine viitorul, orînduirea care dezvoltă nelimitat forţele de producţie şi asigură condiţiile necesare creşterii neîntrerupte a nivelului de trai material şi cultural al oamenilor muncii.

Romînia burghezo-moşierească ocupa în ierarhia ţărilor lumii un loc de ţară înapoiată. Vremurile acelea au apus însă pentru totdeauna.

Republica Populară Romînă este o ţară puternică, cu o industrie şi o agricultură în plină dezvoltare. În privinţa ritmului de dezvoltare a forţelor de producţie ţara noastră ocupă în lume, alături de celelalte ţări socialiste, un loc cu care pe bună dreptate poporul nostru se mîndreşte. Faţă de 1938 producţia globală industrială a crescut de aproape 3 ori şi jumătate. În domeniul producţiei de petrol, de exemplu, regimul de democraţie populară a obţinut în decurs de 5 ani (1951—1956) atîta petrol cît s-a extras sub vechiul regim în 20 de ani. O mare realizare a regimului nostru democrat-popular o constituie crearea industriei constructoare de maşini. Dacă în timpul burgheziei aproape întregul utilaj era importat, în prezent industria noastră acoperă o mare parte a nevoilor interne, producînd în acelaşi timp cantităţi dintre cele mai mari şi pentru export. Succese mari a obţinut poporul nostru în dezvoltarea industriei chimice. În anul 1956 industria chimică era cu 63% mai mare decît în 1938. Opera de electrificare a ţării se realizează de asemenea cu succes. Au fost construite peste 20 de termocentrale şi hidrocentrale. În 1960 vom produce 8 miliarde kwh energie faţă de 7 miliarde prevăzute în planul de electrificare.

Dezvoltarea continuă a industriei grele a permis un mare progres în domeniul dezvoltării industriei uşoare şi alimentare. An de an a crescut cantitatea de produse destinate consumului populaţiei. În anii celui de al doilea plan cincinal producţia industriei uşoare şi alimentare va creşte cu 50% în comparaţie cu nivelul atins în 1955.

Datorită grijii permanente a partidului şi guvernului s-au obţinut însemnate realizări şi în domeniul dezvoltării agriculturii. Cu ajutorul clasei muncitoare, ţărănimea muncitoare a făcut paşi importanţi pe drumul sporirii producţiei agricole şi al transformării socialiste a agriculturii. Procesul transformării socialiste se desfăşoară cu mare avînt în întreaga ţară, dovedindu-se întru totul justeţea liniei politice a partidului în domeniul agriculturii.

Marea grijă a partidului şi guvernului pentru continua ridicare a nivelului de trai material şi cultural al poporului se oglindeşte şi în marile realizări dobîndite pe tărîmul social-cultural.

Romînia burghezo-moşierească se bucura de trista faimă a unei ţări cu analfabetismul în floare. Puterea populară a lichidat însă această ruşinoasă situaţie, desfăşurînd cu succes revoluţia culturală.

Partidul şi guvernul au acordat o neslăbită atenţie şcolii de cultură generală, unul din factorii principali ai progresului cultural al poporului şi prima verigă din sistemul de pregătire a cadrelor necesare construirii socialismului. După reforma învăţămîntului din 1948, care a aşezat întregul nostru învăţămînt pe baze ştiinţifice, învăţămîntul de cultură generală a luat o mare dezvoltare atît în ceea ce priveşte organizarea cît şi conţinutul său. În anul şcolar trecut au funcţionat 15.920 de şcoli elementare, cuprinzînd în clasele I—IV totalitatea copiilor de vîrstă şcolară. Învăţămîntul de 7 ani a devenit obligatoriu şi gratuit în oraşe, centre muncitoreşti şi reşedinţe de raion. Numărul şcolilor medii se ridică la 405 unităţi, cu peste 84.000 elevi.

Orientarea realist-ştiinţifică dată învăţămîntului nostru de reforma învăţămîntului şi de Hotărîrea C.C. al P.M.R. şi a Consiliului de Miniştri al R.P.R. cu privire la îmbunătăţirea învăţămîntului de cultură generală au determinat apropierea continuă a şcolii de producţie, legarea ei tot mai strînsă de problemele concrete ale construcţiei socialiste în patria noastră.

Acum, la a zecea aniversare a proclamării R.P.R., slujitorii şcolii pot raporta partidului şi guvernului realizări mari dobîndite pe linia introducerii elementelor de politehnizare şi în domeniul educaţiei patriotice a tineretului. Aceste realizări se cer însă mereu sporite, consolidate, pentru ca tineretul nostru să termine şcoala multilateral pregătit, înarmat cu concepţia ştiinţifică despre lume, capabil şi competent să aplice în practică cunoştinţele însuşite, educat în spiritul patriotismului socialist şi al internaţionalismului proletar.

Paralel cu învăţămîntul de cultură generală au făcut progrese mari învăţămîntul profesional şi tehnic şi învăţămîntul universitar. Regimul nostru de democraţie populară a deschis larg porţile instituţiilor de învăţămînt superior pentru fiii celor ce muncesc.

Muncitorii, tehnicienii, activiştii din producţie pe care vitregia regimului trecut i-a lipsit de posibilitatea de a urma studii medii şi superioare, au astăzi create condiţiile necesare pentru a învăţa. S-au înfiinţat şcoli pentru tineretul muncitoresc şi sătesc, şcoli muncitoreşti şi secţii serale, s-a dezvoltat învăţămîntul fără frecvenţă, ceea ce permite oamenilor aflaţi în producţie să urmeze studii medii şi superioare. Pe baza politicii naţionale leniniste a partidului s-a asigurat învăţămîntul în limba maternă pentru naţionalităţile conlocuitoare.

Partidul şi guvernul au acordat o mare atenţie cadrelor didactice, cărora le revine principalul rol în realizarea politicii şcolare a regimului nostru democrat-popular. Slujitorii şcolii sînt apreciaţi, stimaţi şi preţuiţi. Niciodată învăţătorul n-a stat şi nu putea sta pe o asemenea treaptă pe care a fost ridicat în anii puterii populare.

Acum, la a 10-a aniversare a proclamării Republicii Populare Romîne, cadrele didactice, trecînd în revistă întreaga lor activitate în lupta pentru construirea socialismului, au pe bună dreptate cu ce se mîndri. Rezultatele obţinute constituie cel mai puternic imbold ca, în viitor, sub conducerea înţeleaptă a partidului, alături de întregul nostru popor muncitor să obţinem noi succese pe drumul construirii socialismului în patria noastră, pe drumul apărării păcii în întreaga lume.

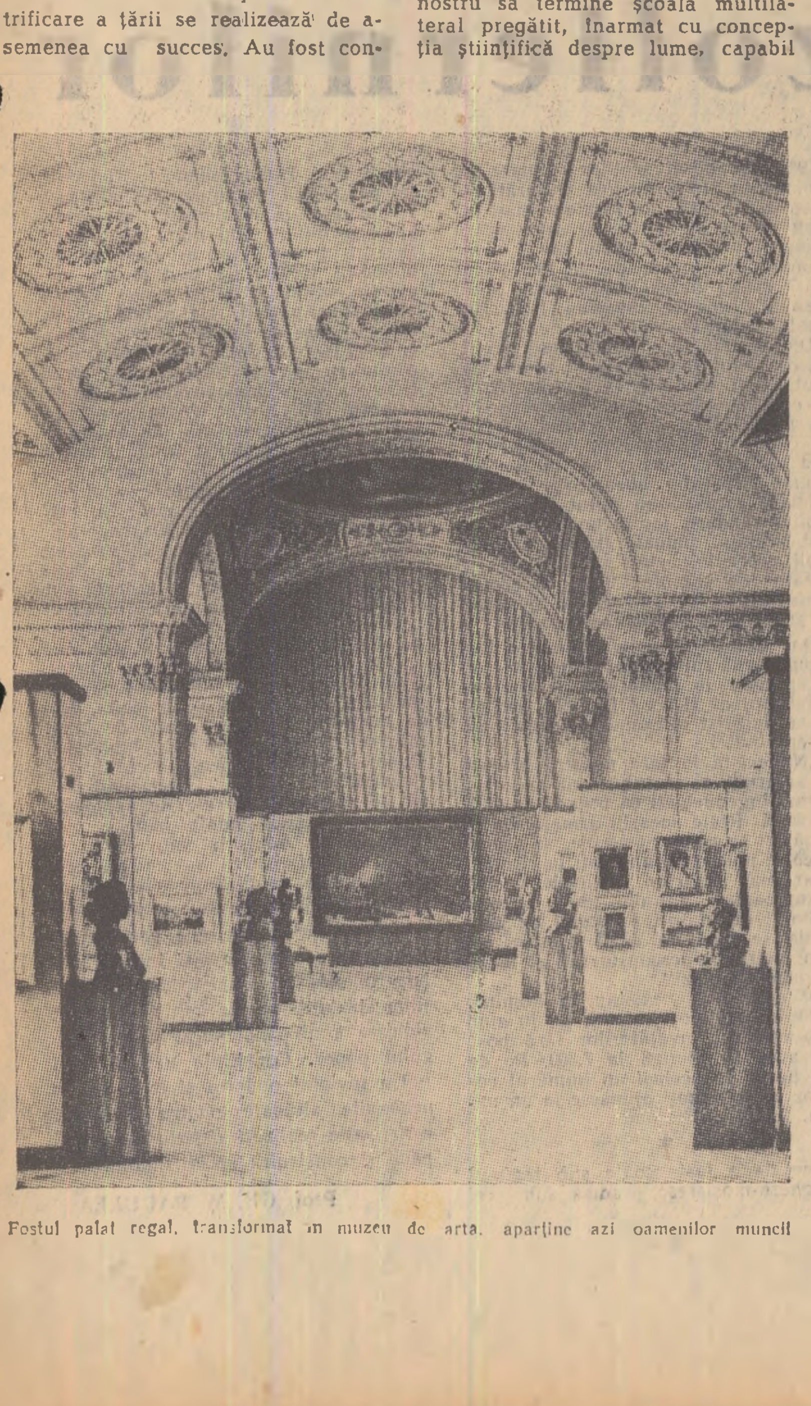

Fostul palat regal, transformat în muzeu de artă, aparţine azi oamenilor muncii

TRĂIASCĂ REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ!

După 10 ani

După zece ani de la proclamarea Republicii Populare Romîne, şcoala de cultură generală a devenit o largă bază de cultură în statul nostru şi un izvor nesecat de cadre pentru toate funcţiile noii societăţi.

Toate realizările mari în ştiinţe, în arte, în viaţa cetăţenească, principalele atribute ale omului nou care construieşte socialismul şi se îndreaptă către comunism îşi au punctul de pornire şi primele vrednicii în această şcoală.

În etapa de dezvoltare la care a ajuns cu sprijinul partidului şi guvernului, învăţămîntul nostru de cultură generală poate azi să-şi asume răspunderea ducerii la bun capăt a sarcinilor de cultură încredinţate.

Fundamental deosebită de şcoala veche ca structură organizatorică, şcoala zilelor noastre are capacitatea de a cuprinde întreg orizontul forţelor creatoare ale poporului nostru, eliberîndu-le şi punîndu-le în acţiune pentru continua creştere a bunurilor materiale şi culturale.

Cifrele oglindesc cu fidelitate realitatea nouă ce s-a creat în domeniul învăţămîntului, prin efortul întregului popor, îndrumat de partid, în aceşti zece ani:

— 6257 de grădiniţe, cu 276.673 de copii în 1956/1957, faţă de 1577 de grădiniţe, cu 90.787 de copii în 1938/39;

— 15.920 de şcoli cu clasele I—IV şi 1.296.074 de copii înscrişi;

— 4.652 de şcoli cu clasele V—VII, cu un efectiv de 563.196 de elevi. Pînă la sfîrşitul celui de-al doilea cincinal (1960), aşa cum prevăd Directivele celui de-al doilea Congres al Partidului Muncitoresc Romîn, 90% dintre absolvenţii clasei a IV-a elementare urmează să fie cuprinşi în clasele V—VII, astfel ca, în cel de-al treilea plan cincinal, învăţămîntul de 7 ani să devină general şi obligatoriu pe întreg cuprinsul ţării;

— 405 şcoli medii de cultură generală în 1956/1957, cu 84.300 elevi, faţă de 211 şcoli medii de cultură generală, cu 29.000 elevi, în 1938/1939;

— pentru copiii deficienţi (orbi, surdomuţi şi întîrziaţi mintal) s-au înfiinţat 25 de şcoli speciale, cu un efectiv de 3.443 de elevi, iar pentru copiii rămaşi fără părinţi, precum şi pentru cei lipsiţi de posibilitatea de a fi crescuţi în familiile lor s-au deschis 103 case de copii, cu un efectiv de aproape 10.000 de elevi.

Călăuzindu-se de principiile marxism-leninismului, statul nostru democrat-popular a creat largi posibilităţi celor 15 naţionalităţi conlocuitoare din ţara noastră de a-şi dezvolta cultura în limba maternă, punîndu-le la dispoziţie:

— 1.083 grădiniţe de copii şi 2376 şcoli şi secţii în limbile naţionalităţilor conlocuitoare, frecventate de 262.300 elevi.

Pentru a da posibilitate oamenilor muncii să-şi continue studiile fără a ieşi din producţie s-au înfiinţat şcoli şi secţii serale pentru tineretul muncitoresc şi sătesc. Ritmul de dezvoltare a învăţămîntului seral a crescut în fiecare an. Dacă în anul şcolar 1955/1956 au funcţionat 199 de şcoli şi secţii serale, cu 36.000 de elevi, în anul şcolar 1956/1957 numărul şcolilor şi al secţiilor serale a crescut la 248, cu un număr de 40.706 elevi.

Dezvoltarea învăţămîntului de cultură generală a făcut să crească şi numărul cadrelor didactice. Dacă în anul şcolar 1938/1939 au funcţionat 48.000 educatoare, învăţători şi profesori, în anul şcolar 1956/1957 numărul lor a crescut la 98.400.

Această reţea vastă de instituţii şcolare, această masă puternică de cadre fac ca nici un colţ de ţară, oricît de îndepărtat şi de ascuns ar fi, să nu fie uitat şi nici o forţă, oricît de slabă şi de neajutorată s-ar crede, să nu fie lăsată în părăsire.

Prin şcoala noastră de cultură ge-

PETRE DRAGOIESCU
director general al Învăţămîntului de cultură generală din Ministerul Învăţămîntului şi Culturii

(Continuare în pag. 4)

GRAFICELE NU POT CUPRINDE

La 10 ani de viaţă în regim de democraţie populară punem în balanţă roadele muncii, le socotim şi le dăm spre ştire tuturor, pentru a se vedea ce a putut înfăptui un popor liber, ce au putut înfăptui forţele descătuşate ale oamenilor muncii. Realizările sînt mari în toate domeniile şi ele fac să sporească optimismul nostru, încrederea noastră în viitor.

Am adunat şi noi, slujitorii şcolii, date, cifre, fapte. Punem şi noi în balanţă roadele muncii de 10 ani: am înlăturat neştiinţa de carte, am ridicat sute de şcoli noi, am cuprins în învăţămînt pe toţi copiii de vîrstă şcolară, vedem cum creşte în fiecare an numărul elevilor din şcolile de 7 ani, din şcolile medii, profesionale, pedagogice, cum tot mai mulţi fii de muncitori şi ţărani muncitori învaţă în instituţiile de învăţămînt superior, cum creşte numărul şcolilor speciale, al şcolilor serale, al grădiniţelor de copii etc., etc.

Dar parcă se pot arăta acum toate cîte s-au înfăptuit, mari şi mici? Fără să le însemnăm pe toate, fără să le ştim cîte sînt, fără să le mai ţinem socoteala, faptele s-au întîmplat, au trecut, s-au sedimentat la temelia construcţiei socialiste, s-au cimentat ca pietrele într-un conglomerat, ca să înalţe puternică această construcţie măreaţă.

Ce înseamnă o sută de şcoli, o mie de şcoli, zece mii de şcoli? Sînt doar unităţile în care s-a întîmplat acel noian de fapte mărunte din care se ţese pregătirea omului de mîine, care constituie munca migăloasă a pedagogului cu omul în formare, munca instructiv-educativă. Şcolile, internatele, manualele, laboratoarele cuprinse în cifre sînt realizări importante. Numărul lor este semnificativ, dar nu cuprinde tot ceea ce avem de adus noi în bilanţul realizărilor care se încheie astăzi — după 10 ani.

Arătăm şi noi cifre, grafice. Dar realizările noastre nu încap în aceste cifre şi grafice. Ca să cuprindem totul, noi, învăţătorii şi profesorii, trebuie să arătăm ce ştiu, ce pot, ce înfăptuiesc pentru patria lor tinerii ieşiţi din şcoală, foştii noştri elevi şi studenţi.

Noi, pedagogii, ca să vedem rodul muncii noastre, trebuie să deschidem porţile fabricilor şi uzinelor, să intrăm în ateliere, în hambarele cu roadele cîmpului, în laboratoare, în librării, să vedem cum foştii noştri elevi valorifică azi, pe vastul şantier al construcţiei socialiste, ceea ce le-am dat noi în şcoală. Succesele lor vorbesc cel mai bine despre felul cum ne-am făcut datoria. Aceste succese vin să întregească aportul nostru la marele bilanţ de astăzi al poporului muncitor. Mergînd în căutarea rodului muncii noastre îl vom afla şi în graficul uzinei, şi în bilanţul gospodăriei colective, şi în succesele ştiinţei, tehnicii, literaturii şi artei din republica noastră populară. Găsim partea noastră de contribuţie la marele bilanţ răsfoind revistele, ascultînd emisiunile radiofonice, mergînd la expoziţii. Nu-i nici o exagerare cînd spunem că am văzut vorbindu-se despre succesele noastre, ale pedagogilor, în sute şi sute de articole, ştiri, informaţii publicate în presă în ultimele zile. O parte din rodul muncii pedagogilor se află şi în ştirea care vorbeşte despre eroismul tinerilor care lucrează pe conductele magistrale de gaz metan, şi în a-

E. MANAC

(Continuare în pag. 4)

CRONICA 1947 1957

1948

- Apare legea pentru reforma învăţămîntului, prin care s-au pus bazele şcolii noi. Întregul nostru învăţămînt devine un învăţămînt de stat, un drept egal pentru toţi cetăţenii ţării, fără nici o deosebire. Şcoala capătă un caracter realist ştiinţific, unitar, laic.
- Averea tuturor şcolilor de pe teritoriul R.P.R. trece în proprietatea statului.
- Ia fiinţă învăţămîntul elementar de 7 ani cu scopul de a da elevilor un sistem larg şi unitar de cunoştinţe în spiritul concepţiei materialist-dialectice despre natură şi societate.
- Se dezvoltă reţeaua şcolilor medii în care capătă acces larg fiii muncitorilor şi ţăranilor muncitori.
- Se reorganizează învăţămîntul profesional pentru pregătirea cadrelor de muncitori necesari dezvoltării economiei naţionale.
- Se reorganizează şi se dezvoltă învăţămîntul superior în universităţi, institute politehnice şi institute de ramură.
- Iau fiinţă şcoli de toate gradele în limbile naţionalităţilor conlocuitoare.
- Iau fiinţă cursurile de îndrumare a cadrelor didactice pentru orientarea ideologică şi profesională a acestora, potrivit caracterului şi conţinutului nou al învăţămîntului.

1949

- Se îmbunătăţeşte salarizarea cadrelor didactice.
- Iau fiinţă organizaţiile de pionieri din Republica Populară Romînă.
- Ia fiinţă „Gazeta învăţămîntului".
- Se deschid şcolile speciale de doi ani pentru pregătirea oamenilor din cîmpul muncii la nivelul şcolii medii, pentru crearea unei noi intelectualităţi din rîndurile clasei muncitoare.

1950

- Se instituie titlul de „învăţător emerit" şi „profesor emerit".
- Apare Hotărîrea Consiliului de Miniştri privind organizarea învăţămîntului mediu tehnic, pentru pregătirea cadrelor de tehnicieni necesari dezvoltării economiei naţionale.
- Ia fiinţă şi se organizează aspirantura, pentru dezvoltarea activităţii de pregătire a cadrelor ştiinţifice şi didactico-ştiinţifice.
- Se organizează cursuri serale şi cursuri fără frecvenţă pe lîngă instituţiile de învăţămînt superior, pentru a da posibilitate oamenilor muncii să-şi ridice calificarea fără a ieşi din producţie.

1951

- Apare Hotărîrea C.C. al P.M.R. şi Consiliului de Miniştri cu privire la îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi de trai ale cadrelor didactice din învăţămîntul elementar şi mediu.
- Se introduce un nou sistem de salarizare a cadrelor didactice şi se măresc salariile acestora.

1952

- Are loc primul Congres al învăţătorilor din R.P.R., care dezbate problemele îmbunătăţirii învăţămîntului, ale muncii educative în şcoli, ale muncii ideologice în rîndul cadrelor didactice şi ale activităţii obşteşti a acestora.
- Se organizează Institutul de ştiinţe pedagogice, menit să contribuie la dezvoltarea activităţii de cercetare ştiinţifică în domeniul pedagogiei, la răspîndirea celor mai bune metode de instruire şi educare a tineretului.
- Apare „Revista de pedagogie", cu scopul de a dezbate unele probleme pedagogice teoretice şi de a contribui la ridicarea nivelului ştiinţific al cadrelor didactice.
- Ia fiinţă Institutul de perfecţionare a cadrelor didactice.
- Apare Hotărîrea Consiliului de Miniştri privind organizarea activităţii didactico-ştiinţifice, introducerea normelor de muncă şi a salarizării pe funcţii pentru personalul didactic din învăţămîntul superior.

1953

- Şcolile speciale de doi ani se transformă în facultăţi muncitoreşti.
- Se înfiinţează gradele didactice superioare, pentru a stimula pregătirea şi perfecţionarea cadrelor didactice din învăţămîntul superior printr-o activitate didactico-ştiinţifică susţinută şi pentru a încuraja cercetarea ştiinţifică în instituţiile de învăţămînt superior.
- Ia fiinţă Comisia superioară de diplome pentru acordarea titlurilor ştiinţifice şi a gradelor didactice superioare.

1954

- Se înfiinţează gradele didactice pentru personalul din învăţămîntul elementar şi mediu şi se iau măsuri pentru asigurarea stabilităţii în funcţiune a cadrelor didactice din învăţămîntul de cultură generală.
- Se înfiinţează un sistem de stat pentru perfecţionarea cadrelor didactice din învăţămîntul elementar şi mediu şi se organizează institute interregionale de perfecţionare.
- Se înfiinţează parcele şcolare experimentale pentru legarea cunoştinţelor de practică.
- Apare Hotărîrea C.C. al P.M.R. şi Consiliului de Miniştri cu privire la ocrotirea copiilor rămaşi fără părinţi sau lipsiţi de posibilitatea de a fi crescuţi în familie, îmbunătăţind munca de educaţie în casele de copii.

1955

- Prin Hotărîrea C.C. al P.M.R. şi Consiliului de Miniştri se reorganizează învăţămîntul profesional şi tehnic şi se înfiinţează şcoli profesionale de ucenici, şcoli tehnice şi şcoli tehnice de maiştri pentru pregătirea unor cadre legate mai mult de producţie.
- Pentru intensificarea activităţii de cercetare ştiinţifică a cadrelor didactice se înfiinţează „lecturile pedagogice".

1956

- Apare Hotărîrea Consiliului de Miniştri prin care se îmbunătăţeşte salarizarea cadrelor didactice din învăţămîntul elementar, mediu, profesional şi tehnic.
- Apare Hotărîrea C.C. al P.M.R. şi Consiliului de Miniştri cu privire la îmbunătăţirea învăţămîntului de cultură generală, trecerea la şcoala de 11 ani şi introducerea în şcoli a învăţămîntului politehnic.
- Se instituie titlul de „învăţător fruntaş" şi „profesor fruntaş".
- Iau fiinţă institutele pedagogice de 2 ani pentru pregătirea învăţătorilor.
- Apare Hotărîrea Biroului Politic al C.C. al P.M.R. privind îmbunătăţirea muncii cultural-educative în rîndul studenţilor.
- Iau fiinţă asociaţiile studenţeşti.

1957

- Se instituie „Ziua învăţătorului", zi de sărbătoare pentru cadrele didactice.
- Se reglementează concediile de odihnă ale cadrelor didactice, care sînt egale cu durata vacanţei de vară.
- Se înfiinţează şcolile serale muncitoreşti de 3 ani pentru a da posibilitate oamenilor din cîmpul muncii să-şi completeze studiile medii.
- Apare Hotărîrea C.C. al P.M.R. şi Consiliului de Miniştri cu privire la îmbunătăţirea învăţămîntului superior, pentru o mai strînsă legătură a acestuia cu practica.

Făurirea unui om nou

Bogate şi mărețe sînt realizările dobîndite de oamenii muncii în primul deceniu de existență a republicii, în opera grandioasă de construire a vieții socialiste în patria noastră. Printre ele se află la loc de frunte şi realizările dobîndite în învăţămînt — compartimentul cel mai important al revoluţiei culturale. Se înscriu cu cinste în istoria glorioasă a luptei duse de poporul nostru muncitor, sub conducerea partidului, fapte ca lichidarea analfabetismului ca fenomen de masă, asigurarea dreptului real la învăţătură al tuturor copiilor poporului, transformarea învăţămîntului vechi, burghez, într-un învăţămînt ştiinţific, într-un bun al întregului popor, pentru pregătirea maselor largi spre a participa efectiv la viaţa politică a ţării, la construcţia socialismului.

Realizarea cea mai de seamă a învăţămîntului nostru în anii puterii populare este însă, fără îndoială, contribuţia pe care a adus-o el la făurirea omului nou. In aceşti ani s-a plămădit şi modelat în ţara noastră un om cu totul deosebit de tot ce a fost, imagine vie a ce va fi. S-a format un tineret capabil să se dăruiască idealului înalt al construirii vieţii noi, să se dăruiască omului, avîntîndu-se curajos în tumultul luptei pentru socialism. Este generaţia republicii, care a găsit drumul spre adevărata frumuseţe a vieţii.

Omul nou s-a născut şi a crescut odată cu viaţa noastră nouă socialistă, a înmugurit şi a înflorit odată cu ea, în lupte şi biruinţi. S-a născut în vitejiile victoriei asupra fascismului, în zilele acelui neuitat martie 1945, cînd ţărănimea a luat în stăpînire pămîntul pe care asudase de veacuri, în asaltul din faţa palatului, cînd ultimul Hohenzollern a fost azvîrlit de pe grumazul poporului, în acel istoric 11 iunie al anului 1948, cînd muncitorii au dat glas dorurilor şi puterilor lor în faţa fabricilor şi uzinelor strigînd „sînt ale noastre“, ca şi în alte şi alte momente ale acestui marş care n-a putut şi nu poate fi oprit de nici o forţă, ale acestui triumf care nu poate fi de nimic umbrit. Dar omul nou al societăţii noastre s-a făurit în anii republicii şi în acele minunate ateliere speciale ale formarii şi cizelării personalităţii umane în devenire care sînt şcolile, datorită educaţiei sub toate formele ei de influenţare. Invăţătorii şi profesorii au fost tehnicienii sufletelor omeneşti care, înarmîndu-se cu ştiinţa şi arta făuririi omului, au muncit cu pricepere, însufleţire şi abnegaţie pentru dobîndirea acestei izbînzi.

Urmînd învăţătura leninistă care spune că întreaga muncă de educaţie, instrucţie şi învăţămînt trebuie subordonată ţelului comunist, învăţătorii şi profesorii s-au străduit nu numai să dea elevilor cunoştinţe ştiinţifice şi capacitatea de a le aplica în practică, în producţie, dar totodată să le formeze o concepţie ştiinţifică despre lume, să-i înzestreze cu cele mai bune calităţi omeneşti : dragoste fierbinte pentru popor, pentru oamenii muncii, dragoste pentru patria socialistă şi mîndria că sînt fiii ei, împletite cu dragostea pentru oamenii muncii de pretutindeni, ură neîmpăcată faţă de exploatatori, faţă de duşmanii patriei socialiste şi ai cuceririlor poporului, faţă de duşmanii păcii şi fericirii popoarelor, atitudinea socialistă faţă de muncă, învăţătură şi bunurile obşteşti, spirit colectiv şi solidaritate tovărăşească, disciplină conştientă, cinste, curaj, atitudine optimistă în faţa vieţii. In lupta pentru formarea acestor calităţi învăţătorii şi profesorii au dovedit că ştiu să folosească cu măiestrie cele mai variate căi — de la lecţiile în care scopul instructiv se îmbină organic cu cel educativ şi pînă la acţiunile obşteşti, în care elevii fac o adevărată şcoală de participare efectivă la munca şi lupta pentru socialism a întregului popor muncitor, de la activităţile extraşcolare în cercuri şi pînă la munca în ateliere şi la excursiile în întreprinderile industriale şi agricole, în cadrul cărora elevii nu-şi însuşesc numai bazele ştiinţifice ale producţiei şi descifrează rolul tehnicii moderne în viaţa societăţii, dar se şi educă prin muncă, învaţă să cunoască şi să preţuiască munca şi pe muncitori, să vadă în ei exemple demne de urmat.

Conduşi de aceleaşi năzuinţe şi idealuri care însufleţesc pe toţi oamenii muncii din ţara noastră, învăţătorii şi profesorii au ştiut să se încadreze în lupta întregului popor muncitor, participînd activ la viaţa politică a ţării, la acţiunile mari de interes colectiv, constituind, de cele mai multe ori, modele vii pentru şcolarii lor.

Ascultam, cu cîţiva ani în urmă, pe o tînără învăţătoare din Munţii Apuseni care povestea, cu naturaleţă şi modestie, cum a reuşit să alfabetizeze pe toţi neştiutorii de carte din satul ei ascuns între munţi şi cum a lucrat pentru a face din copiii „săi“ oameni adevăraţi. O satisfacţie profundă radia din ochii ei. Am înţeles atunci şi mai bine frumuseţea şi înălţimea morală a muncii învăţătorilor — adevăraţi educatori ai poporului.

In „Gazeta învăţămîntului“ citeam o relatare a unui profesor dintr-un oraş de provincie care a primit însărcinarea să conducă, în timpul verii, o tabără de cartier în care erau întruniţi elevi din mai multe şcoli. Indisciplină, dificultăţi educative. Cu o dragoste şi încredere nemărginită în copii şi cu o intuiţie pedagogică minunată profesorul a pus în faţa colectivului în devenire o perspectivă atrăgătoare (să organizeze o excursie cu fonduri realizate din prezentarea unor manifestări artistice). I-a mobilizat cu uşurinţă la această muncă creatoare — şi tocmai munca i-a disciplinat. In frazele cu care autorul îşi încheie articolul şi în care aminteşte succesele şi entuziasmul uşor de închipuit al elevilor citeşti mulţumirea educatorului, bucuria izbînzii în munca de formare a omului nou.

Şi cîte nenumărate alte exemple — cunoscute sau care n-au depăşit cercul restrîns al vieţii şcolii — nu s-ar putea aduce pentru a ilustra succesele şi bucuria făuritorilor omului nou care, alături de toţi oamenii muncii din patria noastră, se dăruiesc zilnic aceleiaşi cauze măreţe : construcţia socialismului. Toţi trăiesc aceeaşi puternică şi îndreptăţită satisfacţie, fie că sînt din rîndurile celor ce au primit ei înşişi plămada nouă în şcoala nouă a republicii şi astăzi văd cu mîndrie că ea dă roade, fie că sînt mai în vîrstă şi au luptat uneori din greu spre a se curăţi de zgura rămăşiţelor vechi, pentru ca, înnoiţi, să izbutească a da poporului ceea ce altădată, cu multă irosire de entuziasm şi energie, nu putuseră da decît în mică măsură.

Succesele de pînă astăzi ale învăţătorilor şi profesorilor noştri în educarea omului nou înseamnă examenul cel mare al acestora. Opera construirii omului nou este însă o muncă complexă şi îndelungată. Ea rămîne şi de aci înainte sarcina de frunte a şcolii. Ea se cere continuată şi perfecţionată, curăţată mai deplin de formalismul care o ameninţă, dusă în cele mai variate forme de activitate şi cu ajutorul celor mai bune metode ale pedagogiei ştiinţifice, folosind mai larg experienţa celor mai buni educatori din şcolile noastre şi experienţa şcolii sovietice. Munca de formare a omului nou reclamă mobilizarea activă a tuturor educatorilor şi antrenarea tuturor factorilor educaţiei şi a influenţelor pozitive ale societăţii şi vieţii. In deosebi, ea necesită conlucrarea strînsă şi continuă dintre pedagogi şi organizaţiile de pionieri şi U.T.M. şi contactul cît mai des şi mai strîns cu oamenii muncii din uzine şi de pe ogoare. Fără îndoială că învăţătorii şi profesorii vor şti să folosească mai departe resursele lor de măiestrie pedagogică şi de dăruire pentru cauza la care şi pe viitor îi cheamă partidul şi întregul nostru popor muncitor : să lupte mai departe, cu şi mai mare elan, pentru educarea în spirit comunist a tinerelor noastre generaţii.

La marea sărbătoare a republicii noastre, muncitorii de pe ogorul şcolii aduc prinosul trudei lor, al izbînzilor lor în făurirea omului nou. Preţuirea pe care le-o arată întregul popor le încălzeşte inimile şi le încordează puterile pentru noi şi mari succese în această operă atît de însemnată, atît de necesară patriei pentru construirea vieţii noi.

Conf. univ. A. MANOLACHE

In anii puterii populare s-au construit numeroase localuri pentru şcoli, internate etc., atît în oraşe cît şi la sate.

REALIZĂRI

în învăţămîntul naţionalităţilor conlocuitoare

Regimul nostru democrat-popular consideră că asigurarea egalităţii în drepturi a poporului romîn şi a naţionalităţilor conlocuitoare este un element esenţial de consolidare şi dezvoltare a cuceririlor democratice şi socialiste. Politica marxist-leninistă în problema naţională a partidului şi guvernului nostru se vădeşte în numeroasele înfăptuiri obţinute în diferitele domenii ale vieţii sociale şi urmăreşte înfrăţirea poporului romîn şi a naţionalităţilor conlocuitoare pe baza întăririi încrederii reciproce.

Constituţia ţării noastre stabileşte, în articolul 82, că „în R.P.R. se asigură minorităţilor naţionale folosirea liberă a limbii materne, învăţămîntul de toate gradele în limba maternă, cărţi, ziare şi teatre în limba maternă“. Faptele dovedesc că aceste prevederi ale Constituţiei sînt traduse cu fidelitate în viaţă.

După proclamarea republicii noastre populare, reforma învăţămîntului din august 1948 a asigurat predarea în limbile materne ale unui număr de 15 naţionalităţi conlocuitoare, lichidîndu-se astfel politica de discriminare naţională în domeniul învăţămîntului.

In anul şcolar 1951/52 au existat 3.337 unităţi şcolare şi preşcolare de stat în limbile naţionalităţilor conlocuitoare, faţă de cele aproximativ 1.450 de unităţi din anul şcolar 1939/40. S-a tipărit majoritatea manualelor necesare în limbile naţionalităţilor. Numai în anii 1948—1951 au apărut peste 500 de titluri, într-un tiraj de aproape 3 milioane exemplare.

In anul şcolar trecut au funcţionat în limbile naţionalităţilor conlocuitoare 2.376 unităţi şcolare de cultură generală — şi anume 1.613 şcoli de 4 ani, 688 şcoli de 7 ani şi 75 şcoli medii (unităţi de sine stătătoare şi secţii). In aceste şcoli şi grădiniţe au funcţionat 13.575 cadre didactice, dintre care 1.691 în învăţămîntul preşcolar, 4.480 la clasele I—IV, 5.919 la clasele V—VII şi 1.485 la clasele VIII—X.

In acelaşi an şcolar au funcţionat în total un număr de 87 şcoli profesionale şi tehnice cu limba de predare maghiară, precum şi 14 cu limba de predare germană, cuprinzînd în total 7.370 de elevi.

In afară de şcolile de cultură generală, profesionale şi tehnice, au mai fost create şi o serie de instituţii de învăţămînt superior cu limba de predare maghiară : Universitatea „Bolyai“ din Cluj, Institutul medico-farmaceutic şi Institutul de artă teatrală „Szentgyörgyi István“ din Tg. Mureş. La Institutul de agronomie, la Institutul de arte plastice „I. Andreescu“ şi la Conservatorul de muzică „Gh. Dima“ din Cluj există facultăţi şi secţii cu limba de predare maghiară. In învăţămîntul superior cu limba de predare maghiară au fost înscrişi în anul universitar 1956/57 în total 2.602 studenţi frecvenţi, iar instituţiile de învăţămînt superior cu limba de predare romînă au fost frecventate de aproximativ 2.500 studenţi din rîndurile naţionalităţilor conlocuitoare, dintre care 1.320 germani, 900 maghiari, 64 sîrbi, 42 ucraineni etc.

Pentru tineretul muncitoresc şi sătesc funcţionează şcoli serale în limbile materne ale minorităţilor mai numeroase, iar pe lîngă şcolile medii ale naţionalităţilor sînt organizate cursuri fără frecvenţă.

Dezvoltîndu-se în conformitate cu linia trasată de partid şi guvern, învăţămîntul în limbile naţionalităţilor conlocuitoare a marcat în anul acesta o serie de noi realizări.

Noul plan de învăţămînt introdus în şcolile în limbile naţionalităţilor conlocuitoare, elaborat pe baza studierii necesităţilor acestor şcoli şi a consultării largi a cadrelor didactice, pe lîngă asigurarea instruirii şi educării elevilor de toate naţionalităţile într-un sistem unitar, respectă în măsură mai mare specificul şcolilor şi uşurează învăţarea limbilor. Această realizare are pentru elevi o importanţă deosebită, ţinînd seama de faptul că ei trebuie să înveţe la o vîrstă încă fragedă trei limbi în afară de cea maternă. S-au îmbunătăţit programele de limba şi literatura maternă, acestea prevăzînd studierea mai multor opere literare originale şi a unui număr mai mic de traduceri. Programele de limba romînă ţin seamă în mai mare măsură, din punct de vedere metodologic, de diferenţe şi asemănări cu limba maternă a elevilor. Au apărut noi metodici pentru predarea limbilor şi literaturilor romîne, maghiare, germane şi sîrbe. Au fost acoperite necesităţile de manuale la marea majoritate a disciplinelor. Pe lîngă antologiile literare în limbile maghiară şi germană au apărut manuale de literatură maghiară, germană, sîrbă, ucraineană şi rusă pentru clasa a VIII-a, precum şi manualul de literatură maghiară pentru clasa a IX-a. A apărut o gramatică a limbii romîne pentru şcolile medii cu limba de predare maghiară.

O atenţie deosebită a fost acordată şi învăţămîntului superior în limbile naţionalităţilor conlocuitoare. Hotărîrea partidului şi guvernului din vara anului 1957 pentru îmbunătăţirea învăţămîntului superior prevede că acei candidaţi care provin din rîndurile naţionalităţilor conlocuitoare şi se prezintă la concursul de admitere pot fi examinaţi în limba maternă. Pe baza aceleiaşi hotărîri, la Universitatea „C. I. Parhon“, în afara secţiilor în care se studiază limbile şi literaturile germană, rusă, ucraineană, sîrbă, slovacă şi bulgară, începînd cu anul universitar 1957/58 s-au înfiinţat şi secţii pentru studiul limbilor şi literaturilor tătară, turcă, cehă şi polonă, creîndu-se astfel posibilităţi în vederea pregătirii cadrelor pentru învăţămîntul şi viaţa culturală a tuturor naţionalităţilor conlocuitoare.

Grija statului nostru democrat-popular pentru cultivarea tradiţiilor progresiste ale naţionalităţilor conlocuitoare se oglindeşte prin cinstirea memoriei marilor figuri din trecutul acestora, atribuindu-se şcolilor în limbile naţionalităţilor conlocuitoare nume ca acelea ale lui Arany János, Petöfi Sándor, Ady Endre, Bolyai Farkas, Nikolaus Lenau, I. A. Komensky etc.

De un deosebit ajutor a fost pentru cadrele didactice maghiare apariţia, începînd cu septembrie 1957, a gazetei „Tanügyi Ujság“, organ în limba maghiară al Ministerului Invăţămîntului şi Culturii şi al Comitetului Central al Sindicatului muncitorilor din învăţămînt şi cultură.

Trebuie luate şi în viitor măsuri pentru îmbunătăţirea continuă a muncii instituţiilor de învăţămînt în limbile naţionalităţilor conlocuitoare. Bunăoară, în şcolile cu limba maternă a naţionalităţilor mici la număr se impune cu insistenţă ridicarea pe mai departe a nivelului şi îmbunătăţirea calităţii învăţămîntului, lucru ce se poate obţine prin calificarea şi perfecţionarea cadrelor, prin complectarea şi îmbunătăţirea manualelor, printr-o înzestrare mai bună a unor şcoli înfiinţate după reforma învăţămîntului şi care au nevoie de consolidarea bazei lor materiale. Trebuie să ne îngrijim de înzestrarea tuturor bibliotecilor şcolare cu cărţi în limba maternă. O importanţă deosebită va trebui să acordăm folosirii juste a cadrelor didactice provenite din rîndurile naţionalităţilor conlocuitoare în şcolile cu limba de predare respectivă, precum şi pregătirii în continuare a cadrelor de învăţători şi profesori.

Realizările obţinute pînă acum în domeniul învăţămîntului naţionalităţilor conlocuitoare sînt rezultatul aplicării principiilor marxist-leniniste. Prin spiritul lui patriotic şi internaţionalist, învăţămîntul nostru în orice limbă de predare cimentează unitatea frăţească a oamenilor muncii de toate naţionalităţile din ţara noastră. Comparînd situaţia din trecut a învăţămîntului în limbile materne ale naţionalităţilor conlocuitoare cu situaţia de astăzi, reiese clar deosebirea fundamentală între politica şcolară de prigonire şi de desnaţionalizare desfăşurată de regimul burghezo-moşieresc şi politica consecventă de egalitate reală în drepturi prin care regimul nostru de democraţie populară asigură dezvoltarea şi înflorirea învăţămîntului în limba maternă a fiecărei naţionalităţi.

Traducerea în fapt a politicii naţionale marxist-leniniste a partidului şi guvernului nostru pe tărîmul şcolii este un factor important în propăşirea culturală a oamenilor muncii aparţinînd naţionalităţilor conlocuitoare, de înfrăţire a lor cu oamenii muncii romîni, de întărire a patriei noastre socialiste comune şi a frontului puternic al păcii.

BÁNYAI LÁSZLÓ
director general al direcţiei generale
învăţămîntului şi culturii naţionalităţilor
conlocuitoare

IERI ŞI AZI

Amară şi grea era viaţa învăţătorimii în timpul regimului trecut. Mulţi dascăli îşi amintesc încă de strigătele de revoltă ale celor ce trăiau în nesiguranţă şi mizerie, la discreţia bunului plac al politicienilor burghezi şi exploatatorilor. In afară de un număr restrîns de învăţători şi profesori, care îşi făcuseră din politică un izvor de venituri sau care, posesori de avere fiind, considerau cariera didactică o ocupaţie secundară, marea masă a slujitorilor şcolii nu aveau alte venituri decît salariul adeseori neplătit cu lunile şi căruia i se aplicau mereu noi „curbe de sacrificiu“.

Politica perfidă a guvernanţilor din regimul burghezo-moşieresc, care suprimau anual numeroase posturi de învăţători şi le reduceau salariile sub pretextul că aceştia au şi alte venituri este demonstrată în toată goliciunea ei de un învăţător din regiunea Hunedoara, într-un memoriu găsit într-o arhivă îngălbenită de vreme. „La toate ne aşteptăm. — afirma autorul memoriului — dar la afirmaţia că mai avem şi alte venituri în afară de salar, nu. In „guvernarea de pomină“ (Iorga — Argetoianu — n.n.) cînd am aşteptat cîte 5—6 luni ca să primim măcar o parte din salariul ce ni se cuvenea, n-am descoperit alte venituri, ci a trebuit să mergem flămînzi şi fără ghete la şcoală. Acestea sînt oare veniturile la care se referă domnul ministru al finanţelor ?“

Către sfîrşit, memoriul se transformă într-un adevărat rechizitoriu : „Venituri laterale ? Nu ştiu care dintre colegi va mai vedea alt ban în afară de salariu. Din ce consiliu de administraţie mai facem noi parte ca să ne înfruptăm din jetoane şi diurne ? Avem noi moşii ? Nu, domnule ministru al finanţelor !“

In timp ce zeci de mii de copii rămîneau anual în afara şcolii, situînd ţara noastră printre ţările cu cel mai mare număr de neştiutori de carte, mii de învăţători umblau pe drumuri în căutare de posturi. In anul 1932 aproape 10.000 de învăţători cu diplomă băteau în zadar la porţile ministerului cerînd posturi.

Eliberarea ţării noastre şi instaurarea regimului de democraţie populară au adus o schimbare hotărîtoare în viaţa şcolii şi a slujitorilor ei. După cum arăta tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej în cuvîntarea ţinută la Congresul învăţătorilor din 1952, „statul de democraţie populară i-a încredinţat învăţătorului o misiune înălţătoare, aceea de a forma pe noul cetăţean al ţării noastre, ziditor al socialismului“.

Pentru a sublinia importanţa acestei misiuni, partidul şi guvernul au manifestat o permanentă grijă pentru îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi de trai ale slujitorilor şcolii, elaborînd în acest sens importante documente de partid şi de stat şi măsuri care au situat pe învăţători şi profesori pe o poziţie corespunzătoare cu importantul lor rol social. Printre acestea se numără Hotărîrea din 1951 a C.C. al P.M.R. şi a Consiliului de Miniştri cu privire la îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi de trai ale cadrelor didactice. Decretul din anul 1954 privind înfiinţarea gradelor didactice şi asigurarea stabilităţii în funcţie a învăţătorilor şi profesorilor, Hotărîrea Consiliului de Miniştri privind îmbunătăţirea sistemului de perfecţionare, Hotărîrea Consiliului de Miniştri din martie 1956 privind noua salarizare a personalului didactic etc.

Situaţia învăţătorilor şi profesorilor în timpul regimului democrat-popular s-a schimbat mult. Odată cu dezvoltarea învăţămîntului a crescut simţitor şi numărul cadrelor didactice. Statul nostru asigură numirea în învăţămînt a tuturor absolvenţilor instituţiilor de învăţămînt pedagogic şi acordă tinerilor învăţători şi profesori o indemnizaţie de instalare necesară începerii activităţii lor.

Salariile cadrelor didactice s-au îmbunătăţit în mai multe rînduri, ajungînd ca astăzi să fie de peste 3 ori mai mari decît cele existente înainte de 30 Decembrie 1947, iar salarizarea se face după studii, după stagiul de activitate în învăţămînt şi după funcţia îndeplinită.

Odată cu salariile s-a îmbunătăţit şi normarea muncii cadrelor didactice, care acum se limitează la activitatea didactică, metodică şi de culturalizare reglementată prin lege.

Recent a fost reglementată şi odihna cadrelor didactice, ele avînd dreptul la un concediu egal cu durata vacanţei şcolare de vară. An de an creşte numărul cadrelor didactice care îşi petrec concediul de odihnă în staţiuni balneo-climaterice pe seama statului.

In scopul îmbunătăţirii condiţiilor de viaţă ale învăţătorilor şi profesorilor, sfaturile populare au obligaţia să le asigure acestora locuinţe corespunzătoare, precum şi combustibilul necesar.

In ultimii ani s-au mai luat şi alte măsuri menite să contribuie la ridicarea nivelului de trai al pedagogilor. Astfel, cadrele didactice lipsite de pămînt primesc în folosinţă personală ¼ ha. teren pentru cultivarea de legume şi zarzavaturi, iar pentru aprovizionarea învăţătorilor şi profesorilor cu mărfuri industriale s-au organizat magazine speciale, care le oferă posibilitatea să cumpere mărfuri în rate.

Cadrele didactice devotate poporului, care-şi pun toate forţele în slujba luminării lui, sînt permanent stimulate şi recompensate şi pe alte căi. Numeroşi învăţători şi profesori au primit pentru activitatea lor merituoasă şi plină de patriotism, premii de stat, au fost distinşi cu titlul de „emerit“ sau „fruntaş“ şi cu ordine şi medalii ale Republicii Populare Romîne. De la reforma învăţămîntului şi pînă astăzi, un număr de 52 cadre didactice din învăţămîntul de cultură generală au primit titlul de „Invăţător emerit“ sau „Profesor emerit“, peste 1300 au fost decorate cu diferite ordine şi medalii, iar 480 au primit titlul de „Invăţător fruntaş“ sau „Profesor fruntaş“.

O altă dovadă de apreciere a rolului important pe care îl au învăţătorii şi profesorii în viaţa socială a ţării noastre o constituie instituirea „Zilei învăţătorului“, zi de sărbătoare şi prilej de trecere în revistă a realizărilor obţinute pe drumul ridicării nivelului cultural al maselor.

Pentru ridicarea măiestriei pedagogilor noştri a fost organizat un sistem de perfecţionare care le dă acestora posibilitatea să ţină pas permanent cu cele mai noi realizări ale ştiinţei şi culturii.

Cîtă diferenţă între situaţia pe care au avut-o educatorii noştri în regimul trecut sau pe care o au astăzi cei din ţările capitaliste, unde bîntuie flagelul şomajului, nesiguranţa şi mizeria şi situaţia educatorilor din ţările lagărului socialist, unde zi de zi se manifestă grija deosebită faţă de om şi nevoile sale.

Condiţiile de trai şi de muncă create slujitorilor şcolii în regimul democrat-popular sînt rezultatul luptei pe care o duce întregul nostru popor muncitor, sub conducerea partidului, pentru o viaţă mai bună, pentru socialism.

Recunoscători faţă de partid şi guvern pentru măsurile luate în folosul lor şi pentru înalta preţuire ce le-o acordă, învăţătorii şi profesorii păşesc cu încredere în viitor şi continuă cu perseverenţă îndeplinirea îndatoririlor de răspundere şi de cinste ce le revin în opera de instruire şi educare a tinerei generaţii.

C. MINCĂ

Sub trista domnie a Hohenzollernilor.

Venită în fruntea statului naţional romîn în urma detronării lui Alexandru Ioan Cuza, act de trădare naţională săvîrşit de moşierime aliată cu burghezia care încetase să mai joace un rol progresist în această ţară, dinastia prusacă de Hohenzollern a fost, în cei 81 de ani cît a sătrăpit poporul, o unealtă conştientă a claselor exploatatoare, a jefuit avuţiile ţării în folos personal ca şi în interesul capitaliştilor de peste hotare, a împilat ţărănimea şi muncitorimea oraşelor şi a dus o criminală politică de menţinere a maselor în cel mai întunecat obscurantism.

Indată după 1877, monarhia ajunsese mare latifundiară fiind cumpărată de guvernanţii burghezo-moşierimii şi, implicit, cointeresată la jecmănirea milioanelor de ţărani semi-iobagi ; ea a patronat pelagrizarea satelor şi asasinarea oamenilor gliei în numeroase răscoale care au scris dureroase pagini de sînge în istoria Romîniei moderne. Sub aparenţa mincinoasă a unui fals constituţionalism burghez, muncitorii şi ţăranii au primit gloanţe în loc de pîine şi carte. De aceea scriitori ca Al. Vlăhuţă şi I. L. Caragiale, N. D. Cocea, T. Arghezi etc. au atacat cu curaj hidra de pe tronul Romîniei ; autorul „Romîniei pitoreşti“ n-a pregetat să constate că „minciuna stă cu regele la masă“, iar marele dramaturg Caragiale l-a caracterizat pe Carol I cu usturătoarea invectivă : „Duşman al oricărui progres social“ !

Da, cei patru regi care s-au perindat pe tronul Romîniei de pînă acum 10 ani au fost duşmanii progresului, duşmanii învăţăturii poporului, patronii analfabetismului la sate şi în mahalale. Era şi natural : ajunşi cei mai mari moşieri şi cei mai bogaţi negustori şi cămătari din ţara aceasta, cei patru regi de tristă amintire au avut tot interesul să ţină poporul în întuneric pentru a-l putea exploata în voie şi a-l împiedica să se ridice la conştiinţa cetăţenească, la acea conştiinţă a forţei numărului şi dreptăţii care în momentele istorice pune în mîna noroadelor asuprite măturoiul cel mare...

Astfel, fariseii de pe tronul din palatul care este azi al Republicii Populare Romîne s-au priceput minunat de bine să mintă, să se erijeze în apostoli ai culturii şi să se fălească faţă de opinia publică europeană cu o constituţie care prevedea obligativitatea învăţămîntului primar şi libertatea învăţămîntului secundar şi universitar. Numele acelor regi figura pe frontispiciul unor instituţii de înaltă cultură, dar nici „Fundaţia Regele Carol“ şi nici „Universitatea Ferdinand I“ n-au fost create cu banii coroanei ; nici un laborator, nici o bibliotecă, nici o şcoală primară n-au fost clădite din punga acelor regi „avari ca nişte bragagii“ — cum i-a stigmatizat acelaşi mare scriitor I. L. Caragiale.

Obligativitatea şi gratuitatea învăţămîntului au fost o farsă sinistră. In aproape o jumătate de veac de domnie a primului Hohenzollern poporul satelor a fost ţinut în cea mai neagră neştiinţă. Mare parte din comunele rurale nu aveau şcoli, iar cele existente erau mici, friguroase, adevărate magazii sau grajduri. Prea puţini fii de ţărani puteau urma cursurile primare, pentru că adesea şcolile se aflau în sate foarte depărtate, iar ei, copiii, trebuiau să robească din anii cei mai fragezi, alături de părinţi, pe pămînturile moşierilor nesăţioşi. Primarii erau oamenii moşierilor şi arendaşilor ; jandarmii erau uneltele aceloraşi lipitori ale satelor şi îi mînau pe copii nu la şcoală, ci la sapă şi la praşilă pe ogoarele marilor proprietari şi ale chiaburilor ; preoţii de ţară se transformaseră, în mare măsură, în negustori şi acaparatori de pămînturi, sfidînd astfel tradiţia revoluţionară a clerului din 1848 ; iar învăţătorii erau suspectaţi de jandarmi, de vechili, de subprefecţi, de minister şi, dacă încercau să înalţe opaiţul culturii în cotloanele cătunelor erau terorizaţi, arestaţi, transferaţi în alte colţuri de ţară şi deseori erau concediaţi şi lăsaţi muritori de foame.

Istoria învăţămîntului sub cei patru regi ai dinastiei de Hohenzollern ne înfăţişează unul din cele mai triste capitole din istoria Romîniei moderne şi contemporane. Procentul analfabeţilor ne pusese în fruntea ţărilor din Europa în ce priveşte neştiinţa de carte. In schimb pelagra, sifilisul şi alcoolismul se lăfăiau în voie.

Inseşi izvoarele oficiale burgheze au confirmat, la timpul lor, starea de groaznică înapoiere culturală a satelor. Spre pildă „Marele Dicţionar Geografic al Romîniei“, editat în 1901 sub auspiciile Societăţii geografice patronată de regele Carol I, are aproape la fiecare pagină date ilustrative cu privire la întunericul ce domnea la sate. Spicuim la întîmplare : în comuna Osmanul din fostul judeţ Brăila, la 1.400 locuitori şcoala avea numai 30 de elevi; în satul Ostopceni din Botoşani, la 1.300 suflete se aflau 3 biserici cu 6 slujitori, 5 cîrciumi, şi numai o şcoală cu 1 învăţător şi 36 şcolari ; în comuna Cîndeşti din judeţul Neamţ se aflau în anul 1.900 aproape 200 de locuitori cu 3 biserici şi 10 slujitori, 6 cîrciumi şi o şcoală cu un învăţător. Un ultim exemplu, din acelaşi izvor oficial, privind o comună din altă regiune : comuna Comasteni-Dolj ; ea avea 1.200 locuitori, 7 cîrciumi şi numai o şcoală cu o clasă ; ştiutori de carte se aflau 100 de bărbaţi şi 20 de femei, adică deabia 10% din totalul populaţiei !

Şi alte izvoare oficiale ne confirmă halul în care se găsea învăţămîntul „obligator“ şi „gratuit“ sub domnia dinastiei de Hohonzollern. Iată un fragment dintr-o circulară (nr. 85561 din 3 ianuarie 1899) semnată de Spiru Haret, pe atunci ministru al şcoalelor, om politic burghez, dar, în mod excepţional, cu tragere de inimă pentru cartea poporului :

„Cine nu ştie cu cîte nevoi au de luptat bieţii copii de săteni pentru a urma la şcoală ? Depărtarea, lipsa de drumuri, violenţa intemperiilor şi lipsa de protecţie contra lor, pentru copii care sînt obligaţi a merge pe cîmp pînă a ajunge la şcoală, sînt greutăţi pe care arareori nu le cunosc. Să mai adăogim pentru mulţi copii lipsa de haine calde, de cărţi, precum şi sărăcia comunelor care nu le pot veni în ajutor“...

Intr-o altă circulară a aceluiaşi, de astă dată publicată în „Monitorul Oficial“ (nr. 139/1898) se confirmă starea mizerabilă a localurilor de şcoală de la sate, în special a celor închiriate de comune. Iată o constatare :

„Salele de clasă de cele mai multe ori nu trec peste 40 metri pătraţi ; în foarte multe cazuri ele se coboară pînă la 20 m. p. şi mai jos ; avem exemple de sale de clasă de 9 sau 10 m. p. ! Inălţimea tavanelor variază între 2,60m şi 4 m. ; dar aceasta din urmă cifră este o mare raritate. Cu modul acesta, sala de clase conţine 15—40 de şcolari, şi aceea grămădiţi unii peste alţii, într-un aer stricat, în săli rău luminate şi de loc ventilate“.

In privinţa aceasta, a localurilor de şcoală, ca şi a felului cum unii învăţători de pe vremuri înţelegeau să-şi facă datoria, există documente zdrobitoare semnate de genialul poet Mihail Eminescu în calitatea lui oficială de revizor şcolar. In anii 1875/76 Eminescu a fost nevoit să ocupe un post de revizor în Moldova. Marele nostru poet a ţinut să-şi îndeplinească funcţia cu cinste. Iată ce raporta el dintr-o inspecţie făcută în noiembrie 1875, în comunele Şipotele şi Andrieşeni de pe Bahlui :

„...am aflat că şcolile din aceste comune stau închise de aproape 6 luni, că primarul din localitate e într-un fel de unită complicitate cu învăţătorii, că învăţătorul din Sipote serveşte de ajutor de perceptor şi nu are domiciliu fix, ci locuieşte mai mult la primar. Localul de şcoală din Sipote l-am găsit prefăcut în locuinţă a notarului, uşa din tindă, care dă în clasă, am găsit-o zidită şi deschisă în păretele din nord o altă uşă, încît de afară copiii intră de-a dreptul în şcoală (în clasă, n.n). Şcoala nu funcţionează de fel. In clasă d-l notar îşi păstrează peste iarnă curechiul şi nutreţul pentru vite. Toate acestea sub ochii d-lui primar“.

Mai departe revizorul şcolar Mihail Eminescu făcea o socoteală a bugetului şcolii cu pricina, în comparaţie cu cel al primăriei (şcolile cădeau în sarcina comunelor) şi constata că bugetul şcolii din Sipote prevedea pe un an întreg : 100 lei pentru reparaţii, 150 lei încălzit, 50 lei pentru mobilier şi 20 lei cheltuieli de întreţinere ! şi sfîrşea cu amărăciune : **„Reversul monedei : salarul primarului 1.800 lei, diurna primarului 600 lei“** (pe an, n.n.).

Să nu-şi închipuie nimeni că halul în care se afla învăţămîntul aşa cum reiese din citatele de mai sus, a fost o stare excepţională, privind numai anii domniei lui Carol I. Adevărat este că şi sub ceilalţi Hohenzollerni situaţia era tot atît de rea, chiar dacă numărul localurilor de şcoală se mărise prin construcţii şi prin efectul unirii din 1918.

Generaţia matură de astăzi îşi aduce aminte, desigur, de cruda realitate din trecutul nu prea îndepărtat, cînd ţara era stăpînită de Ferdinand, de Carol al II-lea sau de Mihai. Datele statistice vin azi să confirme acea stare de lucruri înjositoare şi revoltătoare a învăţămîntului sub ultimii Hohenzollerni.

In 11 ani, între 1921 şi 1932 numai 59.9% din elevii şcolilor primare au promovat ; 31,7% au fost declaraţi repetenţi, iar 8,4% au fost eliminaţi ori s-au retras pe parcursul celor patru clase. Cît priveşte restul de 3 clase primare (se introdusese în 1921 ciclul de 7 clase) numai 92.588 copii le-au absolvit, ceea ce însemna 1,1% din totalul celor înscrişi !...

Datele unui recensămînt mai recent, cel din anul 1930, arată şi procentele continuării studiilor în şcolile secundare şi superioare. Acele procente sînt nu numai ilustrative pentru politica de clasă în învăţămînt, ci chiar direct uluitoare. Spre pildă, în acel an numai 2,1% din absolvenţii şcolilor primare rurale s-au putut înscrie în şcoli secundare, iar în universităţi au fost primiţi numai 0,2%... In alte şcoli procentele erau tot atît de revoltător de scăzute : 0,2% în şcolile profesionale, 0,6% în şcolile de meserii şi 0,5% în şcolile comerciale !

Dar situaţia corpului didactic a fost ea mai bună sub ultimii Hohenzollerni, în special sub lăudărosul şi fanfaronul Carol al II-lea ? De fel ! Scriitorul progresist Alexandru Sahia ne-o descrie astfel :

„Nu există în ţara noastră breaslă de salariaţi ai statului mai speculaţi şi mai îngenuchiaţi ca breasla învăţătorească. Peste această armată de luminători se calcă nemernic, se scuipă de către politicieni ancoraţi la cîrmă“.

Iar mai departe : „Primele buchii, cristalizarea întîiului gînd, bucuria întîiului desen sau a jocului cu imaginile se ţes sub ochii acestor oameni mărunţi, desconsideraţi şi lăsaţi aproape flămînzi“.

In anul 1931 existau în Romînia 7.000 de învăţători şomeri, iar în anul 1933 numărul învăţătorilor fără posturi avea să ajungă la 7.500. Pe de altă parte, în acelaşi an numărul copiilor neşcolarizaţi ajunsese la un milion.

★

Aceasta a fost şcoala sub regimul burghezo-moşieresc, adică sub cei patru regi Hohenzollerni ! Trîntorii de pe tronul Romîniei de altădată trebuiau să-şi primească pedeapsa. Şi-au primit-o ! Din mîna poporului ! Sinistra dinastie care ajunsese să stăpînească 150.000 de hectare din pămîntul arabil al ţării, plus 137.000 hectare de păduri, 114 palate, 45 de castele, sute de fabrici, zeci de bănci şi 3.991.000 acţiuni la întreprinderi capitaliste de tot felul, a fost alungată în seara memorabilă de 30 decembrie 1947, prin voinţa poporului condus de detaşamentul de avangardă, Partidul Comunist Romîn. Atunci s-a făcut dreptate ! Şi de atunci — poporul trăieşte în libertate şi îşi făureşte singur o viaţă nouă. In 1947 la sfărîmarea regimului burghezo-moşieresc, se aflau în ţara noastră peste 4 milioane de analfabeţi. Azi, după zece ani de guvernare democrată sub semnul republicii populare, numărul celor neştiutori de carte se socoteşte pe degete, iar în curînd nu vor mai exista analfabeţi nici printre bătrîni. S-au înălţat mii şi mii de şcoli elementare, sute de noi şcoli medii, zeci de institute superioare, sute de laboratoare şi zeci de mii de biblioteci. Poporul nostru merge victorios pe drumul unei înalte intelectualizări, iar fiii satelor eliberate de exploatarea moşierească umplu băncile şcolilor de tot felul, la sate ca şi la oraşe. Colectivizarea agriculturii oferă strălucite condiţii de viaţă marii mase a ţărănimii deşteptate la o viaţă nouă, planurile cincinale vor electrifica chiar satele cele mai îndepărtate, bugetul statului muncitorilor şi ţăranilor stă la dispoziţia nobilei opere de ridicare a nivelului cultural al întregului popor. Conştiinţa acestei vieţi noi a înviorat poporul şi îi dă puteri nebănuite altădată pentru alte cuceriri, alte realizări măreţe pe drumul păcii şi construirii socialismului.

Prof. GH. M. RĂDULEA

DRUMURI

prin școlile patriei în preajma celei de a 10-a aniversări a republicii

Drumuri... minunate drumuri ale patriei! Cine, oare, străbătînd meleagurile scumpei noastre patrii, nu a rămas fermecat de frumusețea priveliștilor ei? Priveliști pline de farmec, cîntate de Vlahuță și Hogaș, de Sadoveanu sau Bogza...

Și mai fermecați încă sînt călătorii de astăzi, care în drumul lor descoperă atîtea peisaje noi, operă a milioanelor de oameni ce s-au luat, parcă, în acest ultim deceniu, la întrecere cu natura. Un alt drum i se va dezvălui astfel călătorului — drumul construcției pașnice a poporului nostru eliberat.

Schimbînd natura, omul se schimbă, însă, în același timp și pe sine. O nouă mentalitate s-a creat în anii din urmă, s-a format o nouă generație. Și acesta este încă un drum pe care omul de azi, constructor al socialismului, l-a străbătut. E un drum greu, în urcuș, ce nu se oprește în pragul sfîrșitului de an '57. Este cel mai frumos drum din cîte le-au străbătut oamenii republicii noastre, iar printre cei care au pus piatră lîngă piatră la croirea lui și se bucură astăzi privindu-l sînt și slujitorii școlii.

Despre ei și despre faptele lor se va vorbi în cele ce urmează.

Directorul Titu Vlădoianu povestește pe scurt istoria școlii sale

Sînt mulți ani de-atunci. Inainte de clipirea zorilor, peste cerul plumburiu, încețoșat de fumul furnalelor, se spărgea, ca un chiot strident și prelung, urletul sirenei. Cu ochii cîrpiți de nesomn, cu fețele trase de foame și de oboseală, muncitorii reșițeni porneau la lucru. Peste cîteva ore într-una din secțiile uzinei se auzea un strigăt dureros; apoi o șoaptă pornea să umble tristă, din gură în gură: „Amîndouă picioarele... Mai trăiește, dar nu se știe..." Oamenii se priveau încruntați și tăcuți.

Intr-o bună zi, s-au hotărît. Și-au rupt pîinea de la gură și au adunat bani pentru construirea unui spital. Odată construit, însă, spitalul a trecut „în patrimoniul primăriei", devenind cabinet medical și a doua casă de locuit pentru medicul orașului. Da, pe vremurile acelea se puteau întîmpla și asemenea lucruri...

Dar vezi că vremurile s-au schimbat. Au venit anii puterii populare. Și, cum între timp se ridicase un spital nou, clădirea a fost pusă la dispoziția școlii noastre, a școlii nou înființate. Intr-o lună de zile numai, fostul cabinet medical, ca și încăperile destinate odinioară folosinței personale a fostului medic al orașului s-au transformat în săli de clasă. Am spus bine o lună. Nu s-a lucrat așa cum se lucrează de obicei. S-a lucrat în ritmul pe care l-a căpătat munca odată cu ivirea acestui deceniu, cînd oamenii au pornit să muncească pentru ei, nu pentru alții. Coridorul din față împiedica lumina să pătrundă în clase. A fost desființat, pentru ca soarele să inunde încăperile unde urmau să învețe copiii. Au fost croite ferestre, s-au ridicat ziduri, s-a spoit peste tot, s-au adus bănci și catedre și... au început cursurile.

An cu an a crescut numărul elevilor. Au crescut mereu și exigențele față de învățătură. Nu-i de ajuns să ai o școală nouă. Trebuie să asiguri și condițiile pentru ca toți copiii să învețe bine. Dar cum să predai, bunăoară, fizica și chimia dacă n-ai laborator? La început nu era decît un singur dulap sărăcăcios în care zăceau cîteva eprubete și preparate chimice. Am cerut ajutor comitetului de partid, combinatului metalurgic, muncitorilor reșițeni — părinții elevilor noștri — și iată că laboratorul prinde să se înfiripe. Piesele și preparatele începură a se înmulți. Iși făcu apariția al doilea dulap. Apoi, lîngă el, un al treilea. In scurt timp dulapurile au ocupat tot spațiul de pe coridorul școlii. Insă nu era prea bine să lucrăm cu asemenea aparate în clasă. Ne trebuia o sală specială. Și iată că în 1951, cu prilejul aniversării a 30 de ani de la înființarea partidului, școala căpătă un dar: ni se amenajă o sală încăpătoare pentru laborator. Priviți-l. Nu-i așa că v-ar ispiti și pe dumneavoastră să lucrați aici?

In 1954 organizam prima expoziție de material didactic lucrat de elevi. Un mare succes, consemnat în repetate țeluri și din diferite puncte de vedere în cartea de aur a școlii. Grupe de elevi demonstrau practic cum este folosit acest material.

Era vorba acum să mergem și mai departe. Și cu toate că școala noastră n-a fost încă inclusă în planul de politehnizare, am înființat cu ajutorul muncitorilor de la combinatul metalurgic un atelier cu secții de lăcătușerie, tîmplărie și electrotehnică. Nimeni n-a avut de obiectat nimic. Dimpotrivă...

Acum școala noastră, școala de 7 ani nr. 1, va împlini în curînd vîrsta de 10 ani. Am pregătit o expoziție pe tema succeselor în domeniul politehnizării. Amenajăm un cabinet de științe naturale, un cabinet de geografie, o bibliotecă. Facem planuri pentru o stațiune meteorologică.

Iată și un bilanț: 600 de absolvenți. Și un amănunt interesant: învățătoarea Maria Fantini a devenit de curînd colegă cu foștii ei profesori...

Scurta istorie pe care ne-a povestit-o tovarășul Vlădoianu ar putea să continue, urmărind drumul absolvenților intrînd în producție sau în învățămîntul superior. Mulți lucrează acum chiar la combinatul metalurgic din Reșița. Alții învață: Walter Herbert la mecanică, Geanguș Adalgiza la mecanică, Rouă Erica la chimie industrială, Cucu Romulus la arhitectură, Toth Gheorghe la siderurgie.

Dar... să nu ne oprim cu călătoria aci. Alte meleaguri și fapte ne așteaptă.

Par lucruri obișnuite și totuși... spune tovarășul Dușan Sablici

Timișoara. Școala medie nr. 8 cu limba de predare sîrbă. Tovarășul Dușan Sablici, conducătorul ei, este un om pe care cu greu l-ai face să vorbească despre altceva decît despre școală. Dar despre ea poate vorbi oricît...

Ați văzut probabil multe școli — spune dînsul. A noastră nu se deosebește cu mult de celelalte. Doar atît că învățăm în limba sîrbă. Lucruri extraordinare nu cred că o să găsiți în școala noastră. O să vedeți lucruri obișnuite: sălile de clasă, elevii, internatul, cantina, profesorii. Dar vedeți — aceste lucruri obișnuite sînt, de fapt, extraordinare. Și nu pentru că așa ni s-ar părea nouă. Nu. Sînt extraordinare în realitate... Ca să vă dați seama că am dreptate, am să vă povestesc ceva din trecut...

Mai întîi, o amintire din copilărie. Cînd eram mic, aveam în fiecare după amiază „program" de bătaie cu nemții. Consideram ceva foarte firesc ca după amiaza să ne ducem în cete să ne ciomăgim cu copiii de naționalitate germană.

Eu mi-am început cariera de dascăl în satul Tolvădia, la școala de-acolo, care dispunea de o singură încăpere, unde învățau toate cele 7 clase. Cînd am sosit pentru prima dată în sat am făcut cunoștință cu un călugăr pe care l-am întrebat unde poate fi găsit învățătorul. Spre surprinderea mea, învățătorul era chiar el. El îi „instruia" pe copiii țăranilor sîrbi. Ce să spun, îi instruia foarte bine. Cei dintr-a IV-a nu cunoșteau nici măcar toate literele alfabetului. Cei dintr-a VII-a nu aveau habar de cele patru operațiuni aritmetice. Școala funcționa pe baza următoarei convenții: părinții copiilor să lucreze cele 30 de jugăre de pămînt ale călugărului, iar el să le educe copiii. De fapt, le dădea mai mult „deprinderi practice" — ca, de pildă, păzirea porcilor lui. Intr-o zi am întîlnit un copil cu un cucui cît pumnul. Se dusese la joacă uitînd de porcii călugărului, care, atrași de nu știu ce miraj mistic, au pătruns în biserică... Urmarea a fost că bastonul călugărului a însemnat cu un cucui zdravăn pe capul copilului această impietate. Lăsînd gluma la o parte, trebuie să vă spun că această tristă situație nu era numai la Tolvădia. Nu vorbesc de faptul că erau multe sate sîrbești fără școală, dar chiar acolo unde existau școli ele arătau ca cea din Tolvădia sau chiar mai rău.

Vedeți, abia după ce ați aflat aceste lucruri veți înțelege ce este extraordinar în școala noastră. De cînd sînt sîrbi în Romînia nu s-au petrecut schimbări ca dele pe care le-am trăit în ultimii 10 ani. Școala noastră are în prezent 270 de elevi. Avem un internat spațios, în care locuiesc peste 130 de elevi, o cantină la care iau masa peste 150 de elevi. Cele ce vă spun acuma par poate lucruri mărunte, firești, obișnuite. Dar comparîndu-le cu trecutul, cu ce a fost, ele sînt într-adevăr extraordinare.

Cît privește amintirea din copilărie pe care v-am relatat-o la început cu privire la vrajba dintre naționalități, trebuie să vă spun din nou ce se întîmplă astăzi. Sîntem aici, pe strada asta, un bloc de școli. In stînga e școala medie nr. 6 cu limba de predare maghiară, în față este școala medie nr. 9 cu limba de predare germană, dincolo se află școala medie nr. 7 în limba romînă. Copiii de la noi au prieteni în toate școlile. Participă împreună la serbări și organizează competiții sportive comune. Chiar acum un grup de elevi de la noi a fost invitat la balul mascat care va avea loc la școala maghiară peste cîteva zile.

De ce ne băteam pe vremuri cu copiii germani, n-am înțeles niciodată. Dar de ce sînt acum copiii noștri atît de buni prieteni, înțeleg foarte bine.

Despre demnitatea învățătorului și alte cîteva lucruri înfățișate de tovarășa Aurelia Șerban

Sîntem în inima munților, pe locul unde Rodna își varsă apele în Bistrița. Fără voie, furat de amintiri livrești, gîndul pornește călător de-a lungul apei pe urmele lui Vlahuță. Ajuns la Broșteni, te întîmpină alte amintiri — ale lui Ionică, feciorul lui Vasile Ciubotaru și al Smarandei Creangă din Humulești.

...In clasa a II-a „A" de la școala de 7 ani din Vatra Dornei, învățătoarea Aurelia Șerban le vorbește copiilor despre școala de azi în comparație cu școala din trecut.

— Povestiți atît de frumos! — îi spun în recreație. Și o rog să-mi vorbească despre activitatea ei și a școlii în ultimii zece ani.

— Vedeți, noi, dascălii, ne pricepem mai mult să le vorbim elevilor...

Și totuși, discuția odată pornită, se dovedește că dăscălița știe a vorbi frumos nu numai cînd se află în fața clasei.

— Un lucru aș vrea să subliniez — ne spune ea — lucru pe care l-am arătat și copiilor: de la școala din Humulești sau cea în care preda domnu' Trandafir — o săliță de clasă în care, după cum spune Sadoveanu, elevilor le era cald vara și frig iarna — de la școala așa cum am cunoscut-o chiar eu în primii ani de învățămînt și pînă la școala așa cum o avem astăzi, am parcurs un drum lung. Și nu numai în privința îmbunătățirii condițiilor materiale.

— Tocmai. Am vrea să ne vorbiți despre ajutorul pe care l-ați primit în munca dumneavoastră la clasă.

— Sînt multe de spus: despre condițiile noi, superioare celor din trecut, în care sînt redactate manualele, despre materialul didactic bogat cu care a fost înzestrată școala, presa pedagogică în care găsim îndrumări pentru desfășurarea activității noastre sau sprijinul deosebit pe care învățătorul îl capătă astăzi în activitatea sa cu elevii din partea presei și a literaturii pentru copii, a radio-ului. Toate acestea nu numai că lărgesc orizontul de cunoștințe al copiilor — fapt ce ne dă posibilitate să ținem lecțiile la un nivel mai înalt — dar le îmbogățesc și sentimentele, gîndurile, îi fac să devină mai întreprinzători, să aibă mai multă inițiativă.

Iată: într-o zi elevii au ascultat la radio un reportaj despre realizările micilor grădinari de la o școală din Sibiu. — „Tovarășă învățătoare, mi-au propus ei a doua zi, să facem și noi ca elevii de la Sibiu". Astfel am organizat „colțul viu" pe care l-ați văzut și dumneavoastră.

Cîteva clipe, învățătoarea tace. Apoi:

— Știți, mă gîndeam că în anii aceștia nu numai școala s-a schimbat, ci ne-am schimbat și noi, învățătorii. Iar ceea ce am dobîndit mai de preț în acest deceniu este, cred eu, demnitatea; ridicarea demnității învățătorului. Invățătorul, a cărui profesiune era desconsiderată în trecut de cei care-l priveau ca pe un paria al intelectualității, astăzi poate spune plin de mîndrie „sînt învățător!"

Raiul copiilor nu mai e un vis, ci o realitate — sau la ce se gîndește o educatoare atunci cînd privește căderea fulgilor de zăpadă

Pornind de la Borșa Maramureșului, șoseaua străbate codri nesfîrșiți de brazi, ducîndu-te, prin trecătoarea Prislopului, pe drumul lui Dragoș, către minunata țară a Moldovei. Pe malul apei ce a dat numele său țării — poate chiar în locul unde s-a înecat acum 600 de ani Molda alergînd după zimbru — se află orașul Cîmpulung.

La grădinița de copii — o vilă frumoasă din centrul orașului — educatoarele pregătesc serbarea închinată aniversării republicii. Educatoarea Aurelia Ionescu dă tonul, apoi comandă: „Unu, doi, trei!" Și glasurile mici se avîntă:

„Țara noastră o iubim,
Pentru ea vrem să muncim..."

In curînd se dă pauza.

— Cînd am venit întîi la Cîmpulung, în 1945, — începe a povesti tovarășa Aurelia Ionescu, educatoare fruntașă, — grădinița ocupa o singură cămăruță la o școală primară, iar educatoare nu eram decît două. Acum, după cum vedeți, avem o vilă întreagă, cu săli înzestrate cu mobilier potrivit copiilor și cu material didactic variat pentru lecții, cu dormitoare, bucătărie și sală de mese. Iar educatoare sîntem acum șapte...

In curtea învăluită în fulgii de nea ce se cern mereu de sus copiii se joacă zburdalnici. Privirea educatoarei îi îmbrățișează plină de grijă și dragoste.

— Ori de cîte ori văd cum ninge — îmi spune ea — îmi amintesc de copilărie, de moș crăciun cel zgîrcit care pentru mine nu avea daruri. Visam pe atunci un rai al copiilor, cu păpuși multe și jucării. Și sînt fericită să văd cum pentru copiii de astăzi raiul nu mai e un vis, ci o realitate...

M-am despărțit de copiii de la grădiniță și de educatoarea lor cu bucuria de a fi văzut încă odată cîte se fac la noi pentru cei mici. Și pașii m-au purtat mai departe.

47 scăzut din 57 fac 11 — problemă rezolvată de profesoara fruntașă Viorica Livescu

M-am oprit la școala medie „Dragoș Vodă".

..In broșura editată cu prilejul sărbătoririi semicentenarului acestei școli se află o fotografie înfățișînd-o pe profesoara Viorica Livescu în mijlocul elevilor, pe parcela experimentală. „Iată o profesoară harnică!" mi-am zis privind fotografia. Discuția pe care am avut-o apoi cu tovarășa Livescu mi-a confirmat această impresie.

— Am intrat în învățămînt — începu profesoara, răspunzînd la întrebarea mea — în anul 1947.

— Așadar, putem spune că v-ați născut profesoară odată cu nașterea republicii.

— Exact. Am 11 ani de stagiu în învățămînt.

— Cum 11? Dacă nu mă-nșel, 47 scăzut din 57 fac 10.

— Uitați că astăzi sînt muncitori care lucrează în contul anului viitor...

— Știu, totuși nu înțeleg; în cazul dumneavoastră...

— Am primit un an de vechime în plus, în urma cursurilor de perfecționare pe care le-am urmat.

Mă reculeg din nedumerire. Tovarășa Livescu continuă:

— Cred că noi, profesorii, oricît am studia, niciodată nu vom putea spune că știm prea mult. Pe elevi îi interesează lucrurile noi, iar profesorul trebuie să fie în stare a le satisface curiozitatea. Studiul, pentru profesor ca și pentru elev, trebuie să fie un punct înscris în programul său zilnic. Nu este suficient, însă, să vrei să studiezi, trebuie să ai și condiții. Iar aceste condiții ne sînt create din plin astăzi.

In afara revistelor, a metodicilor și a lucrărilor de specialitate pe care le-am studiat, am învățat foarte mult din interasistențe, din vizitele la clasă ale directorului și ale organelor de îndrumare și control, din discuțiile în comisia profesorilor de aceeași specialitate, din consiliile și cercurile pedagogice, de la cursurile de perfecționare. Toate acestea m-au ajutat să fac lecții mai bune, mai interesante.

Despre însemnătatea cursurilor de perfecționare cred că nici n-ar mai trebui să vorbesc. Toți cei care lucrăm în învățămînt ne-am dat seama, cu fiecare an, cît de mult ne ajută aceste cursuri. Și, fără îndoială, în viitor ne vor fi încă și mai utile. Printre colegii mei de specialitate — după cum știți, predau științele naturale — se spune că începînd din anul acesta la cursurile de perfecționare se va pune mai mult accentul pe pregătirea practică, pentru ca noi să putem deprinde mai bine tehnica lucrărilor pe parcela experimentală și în laborator.

Date prezentate de tovarășul Gheorghe Dan, învățător fruntaș, șeful secției de învățămînt și cultură a raionului Cîmpulung Moldovenesc

Anii care au început odată cu republica au adus mari și însemnate schimbări nu numai la școala medie din Cîmpulung Moldovenesc sau la grădinița din oraș. Asemenea prefaceri s-au petrecut în toate școlile raionului — ca pretutindeni unde învață fiii celor ce muncesc.

Despre aceasta poate vorbi cel mai convingător tovarășul Gheorghe Dan, învățător fruntaș, șeful secției de învățămînt și cultură a raionului Cîmpulung Moldovenesc.

— In anul 1947 — ne spune el — pe cuprinsul actualului raion Cîmpulung se aflau 5 grădinițe cu 150 de copii; astăzi sînt 15 grădinițe iar numărul copiilor se ridică la 565. Numărul școlilor de 4 ani a crescut în timp de 10 ani de la 16 la 39. S-au creat asemenea școli pînă în cele mai îndepărtate cătune risipite prin munți. Avem astăzi în raion 11 școli de 7 ani, cu 1217 elevi. In ceea ce privește școlile medii trebuie să vă spun că, în trecut, pe teritoriul fostului județ Cîmpulung exista un singur liceu. Astăzi sînt trei școli medii. Numărul elevilor de curs mediu pe întreg județul era în 1947 de 110; în prezent numai la școala medie din Cîmpulung sînt 305 elevi în clasele VIII—X.

In trecut copiii populației ucrainene nu puteau învăța în limba lor maternă. Astăzi avem în raion 19 școli de 4 ani și 3 școli de 7 ani cu limba de predare ucraineană.

S-au construit 6 noi localuri de școală; s-au înființat 7 internate noi (în trecut nu era decît unul), s-au făcut reparații și amenajări la localurile de școală existente.

Cu toate condițiile deosebit de grele — dacă ne gîndim la fluctuația muncitorilor în regiunile de munte și la distanțele mari la care sînt răspîndite casele una de alta — neștiința de carte a fost, în linii mari, lichidată. Iar aceasta se datorește muncii neprecupețite a cadrelor didactice, îndrumate de partid și sprijinite de organele puterii locale. Mulți învățători — ca Ilarion Patriuc de la Izvoarele, Victor Isac din Moldova-Sulița, Nicolae Popescu de la Frumosu, Vasile Ciobanu de la Slătioara și nenumărați alții — s-au distins în munca de alfabetizare.

Un avînt deosebit a căpătat activitatea culturală din raion. Față de 16 cămine culturale cîte erau în 1949, astăzi sînt 28. S-au construit 9 cămine culturale noi, s-au înființat 3 biblioteci și 4 cinematografe sătești.

Perspective? Două școli și un internat sînt în construcție și vor fi terminate în primăvară. De asemenea, un cămin cultural. Se proiectează înființarea a 3 noi școli în cătunele îndepărtate, iar în timp de 6 ani fiecare sat va trebui să aibă un local de școală corespunzător.

Garanție împlinirilor viitoare stau faptele celor 10 ani de pînă acum.

Despre ce vorbesc țăranii colectiviști din comuna Cobadin

Alcătuirea veche să fie în întregime răsturnată. Statul socialist nu va întîrzia să puie la îndemîna foștilor robi toate puterile științei, așa încît, unde au fost cîndva noroaie și cocioabe, să apară șosele și case luminate electric, unde bîntuia seceta să vie pe canaluri bucuria apei, unde se trudea silnic omul, mașinile să-i ușureze munca.

Desfacerea de trecut, ieșirea într-un veac nou al lumii...

Și tînărul citește mai departe, apropiindu-se de sfîrșitul cărții. Cînd termină de citit, sala bibliotecii se însuflețește. Un bătrîn cu fața brăzdată și părul nins de vreme se ridică și prinde încet a vorbi...

— Frumoasă carte! Și mult adevăr spune. Țărani ca Mitrea Cocor din cartea asta sînt mulți și în Cobadinul nostru. Și la noi ei au fost cei dintîi care au pășit pe drumul ce ni l-a arătat partidul...

Și bătrînul povestește mai departe despre ceea ce au însemnat pentru țăranii muncitori din Cobadin și pentru copiii lor alungarea de la putere a moșierilor și capitaliștilor și instaurarea regimului democrat-popular. In locul bordeielor acoperite cu trestie sau coceni, în ultimii ani și-au ridicat case noi de cărămidă, acoperite cu țiglă, aproape jumătate din cetățenii satului. Electricitatea a alungat din casele lor lămpile cu gaz și opaițele, iar aparatele de radio și difuzoarele au început să cînte în tot mai multe case. Copiii nu mai îngroașă rîndurile analfabeților, ci învață carte la școlile satului. Numai în Cobadin sînt 3 grădinițe de copii, 2 școli de 7 ani — una cu limba de predare romînă și alta cu limba de predare tătară — și o școală de 4 ani cu limba de predare turcă. In toate învață 750 de copii.

Și rînduiala țăranilor din Cobadin acum este alta. Toți la un loc — romîni, macedoneni, tătari și turci — muncesc împreună în bună prietenie și înțelegere în milionara gospodărie agricolă colectivă „8 Mai", la gospodăria agricolă de stat, la stațiunea de mașini și tractoare sau la fabrica de cărămidă. In timpul lor liber merg să vadă un film la cinematograful din sat, să ia o carte de la biblioteca sătească sau să asiste la un spectacol dat de echipele artistice ale căminului cultural.

Oamenii satului s-au schimbat mult. Au devenit parcă mai buni, mai veseli și mai luminați, mai uniți în muncă. „Trebuie să mai facem multe — îmi spunea unul din colectiviști. — Peste cîțiva ani, dacă veți mai trece pe la noi, veți vedea străzi asfaltate ca la oraș. Rînduiala este bună și noi mergem înainte".

Tovarășul Velula Boșnac este mîndru că azi tătarii au și ei școală în limba lor

Despre viața nouă a Cobadinului vorbesc cu mîndrie și pedagogii.

Directorul școlii cu limba de predare tătară, tovarășul Velula Boșnac, lucrează în Cobadin de 9 ani. Om în puterea vîrstei, ars de soarele și vînturile ogoarelor, directorul ne primește, bucuros de oaspeți, în cancelaria școlii.

— Avem o școală tînără — ne spune el. O școală care s-a născut îndată după reforma învățămîntului, în primul an de existență a republicii noastre. Inainte nici vorbă nu putea fi pentru copiii noștri de carte, de învățătură în limba maternă. La așa zisa școală musulmană, organizată pe lîngă geamie, copiii de tătari și turci stăteau numai o oră pe zi, buchisind precepte religioase. Acum, prin grija partidului și a guvernului, avem o mîndrețe de școală unde copiii învață în limba lor maternă. Toți oamenii satului, de la mic la mare, indiferent de naționalitate, pun umărul pentru întărirea și dezvoltarea școlii, pentru înfrumusețarea lăcașului unde se luminează cetățenii de mîine ai republicii noastre. Localul în care vă aflați a fost construit acum cîțiva ani din fondul central al statului. Iar cel al școlii cu limba de predare turcă a fost complet renovat prin autoimpunere.

La început, firește, ne-a fost mai greu să-i lămurim pe părinți că toți copiii trebuie să învețe carte. Ei apucaseră altfel, în alte vremi. Dar am biruit greutățile. I-am alfabetizat pe cei peste 400 de neștiutori de carte, cîți număra satul nostru, dintre care majoritatea erau tătari și turci. Astăzi, o mare parte dintre foștii neștiutori de carte sînt cititori ai bibliotecii sătești. Iar la școală au început să vină, treptat, toți copiii — și asta e cea mai bună chezășie a înlăturării definitive a neștiinței de carte.

— La noi — intervine în discuție un tînăr profesor, a început să pulseze o nouă viață. La biblioteca sătească din centrul satului sînt peste 5000 de cărți, iar cititori avem destui, ba și cititoare. Se împrumută mai ales cărțile în legătură cu vremurile de azi. Sătenilor noștri le plac mult povestiri despre viața și munca lucrătorilor de pe ogoare. E adevărat — sînt și unii mai greu de convins. Dar nici noi nu-i lăsăm. Ii chemăm la căminul cultural, la colțul roșu al gospodăriei, la școală, mergem la ei acasă, le citim cîte un crîmpei mai interesant, le dăm o carte, le mai dăm un sfat... Și așa îi cîștigăm pe toți. Vin tot mai mulți oameni acum la conferințele și spectacolele de la căminul cultural, la cercurile de citit. Periodic echipele artistice ale căminului prezintă spectacole în limbile romînă, tătară și turcă.

...Da, s-au schimbat multe în acești zece ani în satul nostru... încheie tînărul profesor.

Părinții sînt tot mai aproape de școală — afirmă tovarășul Gheorghe Neagu

In adevăr, lucrurile s-au schimbat. Și mi-au dovedit-o din plin aceasta și cele povestite de tovarășul Gheorghe Neagu, directorul școlii de 7 ani cu limba de predare romînă din sat. Se înserase cînd am ajuns la școala lui, dar directorul încă nu plecase. Cînd l-am întrebat despre munca școlii, despre succesele ei, a prins să povestească plin de însuflețire.

— Pînă în 1948 — începu directorul — școala noastră, care de fapt era singura școală din sat, avea numai 4 clase și 4 învățători. Acum avem 19 clase și 16 cadre didactice. Pentru elevii care stau la distanțe mari de școală s-a amenajat un internat.

Trebuie să vă spun că primim un ajutor foarte însemnat din partea părinților. Ne sprijină și în gospodărirea școlii, și în munca educativă. Uitați-vă, vedeți gardul acesta de piatră din fața școlii? Are o lungime de peste 100 de metri. A fost construit în întregime de părinții elevilor. Lumina electrică a fost introdusă în școală tot cu sprijinul lor. Pentru efectuarea acestor lucrări comitetul de părinți de pe lîngă școala noastră a adunat anul trecut suma de 13.500 de lei. Harnici oameni sînt Ion Ramfiu, Ion Ivănoiu, Stan Glodeanu, Constantin Duta — harnici și cu dragoste de școală. Ii „mobilizează", cum se spune, și pe ceilalți părinți — și iată cîte înfăptuim cu ajutorul lor... Dar, după cum v-am spus, părinții ne ajută și în munca educativă. Și pentru ca să poată face acest lucru cît mai bine, am organizat pe lîngă școală un lectorat pedagogic. Printre lecțiile ținute în cadrul lectoratului se numără și acelea privind raporturile dintre membrii familiei, despre întărirea autorității părinților, regimul școlarului, felul cum trebuie să se facă educația copiilor prin muncă.

Problema aceasta, a pregătirii copiilor pentru munca practică, îi preocupă foarte mult pe părinți și ei ne ajută să introducem în școală elementele învățămîntului politehnic. Și nu numai ei. Ne ajută în această privință și colectiviștii, și G.A.S.-ul, și stațiunea de mașini și tractoare.

Sub îndrumarea cadrelor didactice elevii noștri participă la diferite munci pe terenurile gospodăriei agricole colective sau ale gospodăriei de stat — bineînțeles, după puterile lor. In perioada campaniei de recoltare, de pildă, ei au ajutat la strîngerea grîului, la bătutul pălăriilor de floarea soarelui, la culesul porumbului. De multe ori vizităm și atelierele S.M.T.-ului, unde li se vorbește elevilor despre construcția și funcționarea mașinilor agricole.

Acestea sînt numai cîteva din faptele ce se petrec sub ochii noștri, aci. La ele se adaugă, fără îndoială, alte mii și mii de fapte ce vorbesc despre succesele școlii noastre în ultimii zece ani.

Tinerii naturaliști de la școala medie „Dragoș-Vodă" din Cîmpulung, regiunea Suceava, aplicînd metodele miciuriniste pe parcela experimentală a școlii.

După o zi de drum lung, călătorul se oprește pentru popas. Dar în vreme ce trupul ostenit începe a gusta din binemeritata odihnă, în minte mișcarea gîndurilor mai stăruie încă. Atunci călătorul, revăzînd, printr-o succesiune de imagini, drumul parcurs, își face planul de călătorie pentru zilele ce urmează. Oprindu-ne deci și noi, pentru a vedea calea ce am străbătut, să ne îndreptăm gîndul către viitor, ca să chibzuim asupra drumului ce rămîne deschis în fața noastră.

O. BUZESCU, I. AXENTE, M. GIND ACU

TEATRUL cinsteşte deceniul

Se împlineşte un deceniu de la instaurarea republicii noastre populare. Pretutindeni în ţară această aniversare sporeşte elanurile creatoare pornite să-l cinstească. În această ambianţă sărbătorească nu este lipsit de semnificaţie faptul că, pe întinderea unei întregi luni, s-au aşezat, întru întîmpinare, manifestările culturale. În adevăr, în ansamblul multelor şi multiplelor roade cîte s-au cules în acest deceniu, roadele culturii sînt printre cele mai de preţ.

„Luna culturii" se încheie cu o „Săptămînă a teatrului". Împreună cu „Săptămîna muzicii", cu „Decada naţionalităţilor conlocuitoare", cu „Săptămîna cărţii" această „Săptămînă a teatrului" apare ca o întreită demonstraţie: de forţă, de maturitate şi de sănătate artistică. În adevăr, e de ajuns să privim la anii trecutului şi să confruntăm cît de fugar unele aspecte pentru a ne da seama că drumul străbătut de teatrul nostru în scurtul răstimp al acestui deceniu constituie o epocă dintre cele mai de seamă şi mai pline de semnificaţie pe planul istoriei noastre culturale.

Nu ne gîndim doar la faptul că, în timp ce pînă acum zece ani teatrele — naţionale şi particulare, din Bucureşti şi din provincie, luate laolaltă — se puteau număra pe degetele mîinilor, în timp ce azi mişcarea noastră teatrală, în continuă şi avîntată desfăşurare, cuprinde ca într-o plasă întreaga ţară (aproape 40 de scene în Bucureşti şi în capitalele de regiuni şi peste zece mii de formaţii teatrale de amatori ale căminelor culturale săteşti, ale cluburilor sindicale din fabrici şi ale cluburilor studenţeşti). Ne gîndim mai ales la ceea ce este caracteristic vieţii teatrale de astăzi, la misiunea educativ-socială a teatrului nostru şi la străduinţa lui neostenită de a-şi împlini această misiune. Repertoriul de piese bulevardiere care constituia faima teatrului nostru în anii de dinaintea ultimului război, caracterul lui cosmopolit sau mistic, străin de aspiraţiile şi de viaţa poporului este, în teatrul zilelor noastre, doar o amintire. Sub statornica îndrumare a partidului, tot ceea ce a fost valoros în moştenirea trecutului — tradiţia populară, democrată, realistă lăsată de ctitori; imaginea veridică a societăţii şi a frămîntărilor ei zugrăvită de marii noştri clasici şi de dramaturgii cinstiţi ai anilor dintre cele două războaie — a fost preluat de teatrul nostru de astăzi şi îmbogăţit în lumina adevărului, în lumina concepţiei marxist-leniniste care însufleţeşte elanurile noastre spre construirea socialismului.

Legat de bunele tradiţii ale trecutului şi animat de perspectivele mari ale viitorului socialist, teatrul nostru îşi poate revendica astăzi mîndria de a fi o adevărată şcoală, în care masele muncitoare sînt educate nu numai să guste farmecul artei adevărate, dar şi să pătrundă, cu ajutorul ei, în adevărul vieţii, să lupte pentru acest adevăr.

Şcoală a adevărului, teatrul nostru este menit şi se străduie să înlesnească publicului său de muncitori şi intelectuali, de ţărani, şcolari şi studenţi înţelegerea, pe calea îmbietoare a artei, a marilor şi dificilelor probleme pe care le ridică viaţa şi realităţile sociale de astăzi. Printre acestea, problemele moralei comuniste, problemele construirii unei vieţi noi, eliberate de exploatare, de nedreptate şi de silnicie, problemele adevăratului patriotism, ale internaţionalismului proletar, ale luptei pentru pace şi pentru o convieţuire paşnică şi rodnică între popoare sînt cîteva dintre cele mai de seamă. Ele şi-au găsit în bună măsură expresia în multe lucrări dramatice care alcătuiesc noua noastră dramaturgie: de la Cumpăna *Luciei Demetrius pînă la* Hanul de la răscruce *al lui Horia Lovinescu, de la* Minerii *şi* Cetatea de foc *ale lui M. Davidoglu pînă la* Arcul de triumf *şi* Mielul turbat *ale lui Aurel Baranga, de la* Ziua cea mare *a Mariei Banuş pînă la* Ziariştii *lui Al. Mirodan. Forţa educativă şi animatoare a acestei noi dramaturgii (la dezvoltarea căreia au fost cîştigate nu numai tinerele talente descoperite şi promovate în acest domeniu, ci şi marii scriitori mai vîrstnici) îşi găseşte de plinătatea în caracterul ei partinic, militant, şi se dovedeşte cu atît mai valoroasă cu cît ţine mai mult seama de cerinţele realismului socialist.*

„Săptămîna teatrului" oferă spectatorului o privelişte dintre cele mai îmbucurătoare. O seamă de noi producţii dramatice originale îşi aşteaptă consacrarea. Unele dintre ele sînt opera unor debutanţi; altele sînt opera unor scriitori mai de mult încercaţi. Toate, însă, încearcă să răspundă într-un fel caracteristic întrebărilor mai de seamă ale vremii şi toate chezăşuiesc dezvoltarea viguroasă în viitor a teatrului nostru, armă în lupta poporului pentru cauza socialismului, pentru cauza păcii, pentru cauza omului şi a fericirii lui.

Operă a regimului nostru democrat-popular, teatrul romînesc de astăzi nu-şi poate vedea mai sigură această dezvoltare decît păstrîndu-se în slujba marilor elanuri către care ne cheamă partidul, decît ascultînd cu statornicie îndemnurile şi îndrumările partidului. Aceasta e cinstirea cea mai grăitoare pe care teatrul nostru — ca şi oricare cetăţean — o poate face şi trebuie s-o facă în zilele marii sărbători a împlinirii primului deceniu de la proclamarea republicii noastre populare.

FLORIN TORNEA

Scenă din piesa „Atenţiune copii!" de Lucia Demetrius

Ajutor frăţesc

Cînd faci un bilanţ de realizări nu te gîndeşti numai la cîte ai înfăptuit, la greutăţile pe care le-ai întîmpinat, la eforturile pe care le-ai depus ca să le înlături ci gîndul ţi se îndreaptă şi spre cei care te-au sprijinit, te-au înţeles şi te-au încurajat. Este firesc de aceea ca acum, cînd întocmim bilanţul realizărilor obţinute în învăţămîntul nostru în anii care au trecut de la proclamarea republicii noastre dragi, să ne gîndim cu recunoştinţă la prietenii care ne-au ajutat să dobîndim aceste realizări — şi, înainte de toate, la oamenii sovietici, a căror mare experienţă în domeniul şcolii ne-a călăuzit de multe ori paşii. Tocmai de aceea exemplul şcolii sovietice este folosit, în condiţiile lor specifice, de toate popoarele care îşi construiesc viaţa pe baze socialiste.

Inspirîndu-se din principiile învăţămîntului sovietic, cel mai democratic sistem de învăţămînt din lume, şcoala creată de regimul de democraţie populară din ţara noastră şi-a deschis larg porţile pentru milioanele de fii ai oamenilor muncii. Ea a devenit un puternic mijloc în lupta poporului muncitor din ţara noastră pentru desfiinţarea exploatării, pentru ridicarea culturală a maselor, a devenit principala verigă pentru pregătirea cadrelor necesare construirii socialismului.

Experienţa şcolii sovietice ne-a fost deosebit de preţioasă în ceea ce priveşte asigurarea conţinutului ştiinţific al învăţămîntului, în introducerea în practica didactică a metodelor noi de predare, în organizarea muncii de educare comunistă a tineretului. Problema esenţială care s-a ridicat, după reforma învăţămîntului, în faţa şcolii noastre a fost aceea de a elabora programe şi manuale şcolare bazate pe concepţia ştiinţifică asupra fenomenelor naturii şi societăţii, fără de care opera de educaţie comunistă nu se poate concepe. Aceasta era una dintre sarcinile cele mai grele, deoarece în trecut învăţămîntul din ţara noastră fusese îmbibat cu concepţii idealiste. Noi nu aveam experienţă în această privinţă şi, dacă am fi pornit singuri la muncă, ne-ar fi trebuit mult timp şi, desigur, am fi făcut şi multe greşeli, greu de reparat după aceea. Am avut însă de unde învăţa pentru a putea da şcolii noastre noi conţinutul cerut de sarcinile construcţiei socialiste: am învăţat din experienţa pedagogiei sovietice. La fel, învăţătorii şi profesorii noştri au găsit în literatura pedagogică şi metodică sovietică un permanent şi valoros sprijin, iar în activitatea învăţătorului sovietic un minunat exemplu de muncă plină de devotament pentru cauza şcolii, a poporului muncitor, pentru fericirea patriei.

Cît nu datorează fiecare învăţător şi profesor din ţara noastră pedagogiei sovietice care i-a luminat drumul, l-a ajutat să-şi însuşească metodele de înarmare a tinerei generaţii cu tezaurul de cunoştinţe creat de omenire şi s-o pregătească pentru a pune aceste cunoştinţe în slujba ideilor de pace şi progres! Care educator, din orice colţ al ţării, atunci cînd s-a găsit în faţa unor greutăţi ivite în munca sa la catedră, cînd o lecţie nu i-a reuşit, cînd elevii nu l-au ascultat sau cînd părinţii nu l-au sprijinit îndeajuns n-a deschis o carte sau o revistă sovietică pentru a cere pe această cale un sfat de la prietenii săi încercaţi, a căror experienţă şi-a găsit generalizarea teoretică în zeci de lucrări de pedagogie şi metodică? Numele multor pedagogi sovietici — Kairov, Skatkin, Goncearov, Simbirev, Novikov, Osipova etc. — sînt atît de răspîndite în şcoala noastră încît gîndurile, ideile şi experienţa lor sînt cunoscute oricărui învăţător şi profesor.

Pedagogia sovietică a dat educatorilor noştri un optimism viguros, încrederea că toţi copiii pot să fie instruiţi şi educaţi şi că nu există o fatalitate care să împiedice drumul omului spre viaţă şi fericire. Călăuziţi de această concepţie şi lucrînd în regimul de democraţie populară educatorii noştri sînt stăpîniţi de o adevărată mîndrie că slujesc într-o şcoală însufleţită de scopul atît de nobil de a forma un om cu o dezvoltare armonioasă, pregătit pentru viaţă, în stare să lupte şi să cucerească fericirea lui şi a colectivităţii. Aceasta dă un sens superior muncii pedagogului, îl face să fie un om care se bucură de o înaltă preţuire.

De curînd şcoala noastră a început să facă primii paşi şi să obţină primele succese pe calea politehnizării învăţămîntului, care constituie principalul mijloc pentru legarea predării de viaţă, de practică, pentru dezvoltarea armonioasă a tineretului. Începutul acesta n-a fost deloc uşor. Trebuiau mai întîi lămurite teoretic o serie de probleme privind conţinutul, căile şi formele de realizare a învăţămîntului politehnic în şcoala de cultură generală. Contactul direct luat cu şcoala sovietică, studierea materialului documentar privind cuceririle ştiinţei pedagogice sovietice în acest domeniu, variata activitate practică desfăşurată de învăţătorii şi profesorii sovietici oglindită în presa pedagogică au constituit principalele izvoare care ne-au ajutat să înţelegem principiile politehnizării învăţămîntului şi să putem desfăşura primele acţiuni în această direcţie, în funcţie de condiţiile ţării noastre. Ideea politehnizării preocupă azi marea masă a cadrelor didactice dînd un nou impuls pentru pregătirea mai temeinică a tineretului pentru viaţă.

Construind socialismul laolaltă cu toate ţările de democraţie populară folosim larg şi ajutorul acestora — în domeniul şcolii şi al învăţămîntului la fel ca şi în toate celelalte domenii — şi împărtăşim, la rîndul nostru, experienţa pe care am dobîndit-o. Deşi condiţiile variază de la o ţară la alta, în funcţie de tradiţii, de particularităţile naţionale, de moştenirea lăsată de vechile regimuri — totuşi principalele probleme ale muncii de instruire şi educare sînt aceleaşi, pentru că acelaşi este şi scopul educaţiei în toate ţările ce construiesc o viaţă nouă. Aceasta este premisa principală a colaborării învăţămîntului nostru cu învăţămîntul celorlalte ţări democrat-populare.

Schimbul de delegaţi ale oamenilor muncii din învăţămînt din ţara noastră şi din aceste ţări, participarea la expoziţii, conferinţe, congrese şi seminarii internaţionale, studierea materialelor pedagogice etc. ne-au ajutat să rezolvăm mai bine unele probleme de învăţămînt, să întărim şi să dezvoltăm diferite acţiuni privind instruirea şi educarea tineretului. De pildă, în vederea găsirii celor mai potrivite forme şi căi pentru a grăbi generalizarea învăţămîntului de 7 ani, care constituie una din principalele sarcini trasate şcolii de Congresul al II-lea al P.M.R., s-a studiat în mod special experienţa obţinută în acest domeniu în Bulgaria. Din unele ţări, cum ar fi R.D.G., am împrumutat prototipuri de material didactic după care am început să producem în serie diferite aparate necesare şcolilor noastre. Experienţa şcolii din Republica Cehoslovacă în organizarea timpului liber al elevilor şi în organizarea acţiunilor pentru cunoaşterea ţinutului natal şi a patriei este deosebit de instructivă pentru şcolile noastre în munca pe care o duc pentru îmbunătăţirea activităţii extraşcolare.

Toate acestea le luăm în seamă acum cînd, încheind bilanţul unui deceniu, ne trecem în revistă realizările.

Un bilanţ nu înseamnă pentru noi un popas. El deschide o nouă perspectivă de muncă în viitor, ne însufleţeşte pentru un puternic avînt în lupta pentru dezvoltarea continuă a şcolii noastre. Îndrumaţi de partid, muncind cu încredere şi optimism, folosind şi mai departe experienţa şcolii din ţările prietene slujitorii învăţămîntului nostru îşi vor îndeplini cu cinste nobila misiune de a creşte pe viitorii ziditori ai socialismului.

E. BLIDEANU
directorul Direcţiei pedagogice din Ministerul Învăţămîntului şi Culturii

OASPEŢII despre noi

Anii puterii populare, cuceririle obţinute de oamenii muncii în aceşti ani în industrie şi agricultură, succesele artei şi ştiinţei noastre au mărit considerabil prestigiul patriei noastre peste hotare. Odinioară „la plus jolie de toutes les colonies", Romînia este azi cunoscută — chiar şi în colţurile cele mai îndepărtate ale Africii sau Americii de Sud, unde înainte nici nu se ştia de existenţa noastră — ca o ţară liberă înaintată, cu oameni ospitalieri, care-şi clădesc un viitor fericit. Numeroşi străini — atît din ţările lagărului socialist cît şi din state ale căror guverne nu ne sînt prietene — ne-au vizitat în ultimii ani şi au rămas plăcut impresionaţi de ceea ce au văzut. Printre ei sînt numeroşi profesori şi învăţători. Notaţiile lor în „cărţile de aur" ale diferitelor şcoli sau ale Palatului pionierilor, articolele publicate de dînşii despre R.P.R., scrisorile pe care ni le-au trimis sînt mărturia aprecierii lor în ceea ce priveşte situaţia învăţămîntului nostru. Spicuim cîte ceva din cele spuse despre noi de oaspeţii noştri:

DELEGAŢIA MINISTERULUI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI DIN R.S.F.S.R.

Delegaţia Ministerului Învăţămîntului din R.S.F.S.R. a rămas impresionată vizitînd şcoala medie „Zoia Kosmodemianskaia". Şcoala a plăcut prin arhitectura sa, dar în special prin organizarea muncii instructiv-educative. Ne-au plăcut foarte mult cabinetele bine înzestrate de biologie, geografie, matematică, fizică şi materialul didactic lucrat de înşişi elevii şcolii. Este pozitiv faptul că internatul se găseşte în aceeaşi clădire cu şcoala şi că se află sub controlul permanent al cadrelor didactice. Ţinem să evidenţiem lecţiile excepţionale predate la clasa I-a, lecţia de istorie de la clasa VI-a „B" şi lecţia de fizică de la clasa V-a „A", la care am asistat.

GENEVIEVE THIBAUT
Învăţătoare — Dijon

În timpul şederii mele în Romînia, în 1953, m-am interesat în mod special — curiozitatea profesională nu-şi uită niciodată drepturile — de tot ce avea contingenţă cu copiii şi învăţămîntul.

Am putut să constat că nimic nu se precupeţea pentru tînăra generaţie.

DICKO ALMADON
Sudanul francez

...n-am să uit niciodată întîlnirea mea cu cei 80 de profesori şi învăţători din Constanţa, la Palatul pionierilor, unde am fost primit prieteneşte, cu flori, şi am discutat cu ei foarte sincer probleme pedagogice. Această zi s-a terminat cu vizitarea unei şcoli elementare care, desigur, nu are nimic asemănător cu şcoala din Sudan unde predau eu, atît din punct de vedere al arhitecturii cît şi al efectivelor clasei şi al materialului didactic. Întorcîndu-mă la Bucureşti, un larg program de vizite mi-a îngăduit să văd clubul sindicatului, cu biblioteca sa bine înzestrată, sălile de serbări, de concerte, de lectură etc., lucruri cu totul noi pentru mine. În fine, am putut să văd instituţiile de învăţămînt elementar şi mediu, cu sălile lor confortabile, unde profesorii lucrează rodnic, cu un efectiv raţional, de 30 pînă la 40 elevi, avînd la îndemînă o veritabilă gamă de materiale, ceea ce lipseşte multora dintre colegii mei din Africa Occidentală Franceză.

CRISTINA HERRERA
Învăţătoare — Chile

...mă refer la unele aspecte care mi-au atras mai mult atenţia şi care, deşi poate nu sînt cele mai importante dintre realizările statului romîn, au impresionat mai profund sensibilitatea mea de învăţătoare.

Vizitele făcute la diferite institute de învăţămînt m-au impresionat — prin spontaneitatea şi căldura cu care am fost întîmpinată de profesori şi elevi, ca reprezentantă a unei ţări latino-americane. Interesul manifestat pentru a şti cum este educat tineretul nostru, cum luptă pentru idealurile sale, dacă luptă sau nu pentru pace — este sincer...

GEETA GROSH
profesoară — India

În anii de după 23 August, Romînia a obţinut mari succese în toate domeniile de activitate. M-au impresionat adînc cele realizate în educaţia copiilor, un factor de bază în construirea ţării.

După 10 ani

(Urmare din pag. 1)

nerală răsună, de la un capăt la altul al ţării, chemarea largă la conştiinţă şi la muncă pentru făurirea noii vieţi pe care partidul nostru a adresat-o poporului.

Conţinutul realist-ştiinţific al învăţămîntului, concepţia materialistă a vieţii şi a lumii, învăţătura marxist-leninistă au tras de pe tot mai mulţi ochi, în şcoală, vălul basmelor şi născocirilor interesate şi au introdus o viziune lucidă şi practică a vieţii, care reclamă încordarea disciplinată, organizată a forţelor fiecărui individ pentru realizarea binelui comun. Un tot mai viu şi susţinut simţ al solidarităţii sociale a închegat rîndurile tineretului şcolar în vederea cunoaşterii şi apărării cuceririlor clasei muncitoare. Morala comunistă, cea mai înaltă manifestare a umanităţii, se descoperă azi tot mai clar ca o unică posibilitate de rezolvare a problemelor de conştiinţă şi de comportare în viaţă.

Este meritul partidului şi al conducerii noastre de stat de a fi pus la îndemîna tineretului şi a educatorilor, în cantităţi nemaiîntîlnite în istoria culturii poporului nostru şi în condiţii din ce în ce mai bune, programe şi manuale, material didactic, studii şi publicaţii pedagogice, mijloace bogate şi variate prin care munca în şcoală să se poată ridica la un nivel înalt de randament.

Şi aci cifrele stau mărturie a capacităţii statului nostru socialist de a sprijini primii paşi în cultură ai copiilor patriei noastre. Numai într-un an, 1956/1957, s-au tipărit 312 titluri de manuale, într-un tiraj de 12 milioane de exemplare, astfel ca fiecare elev să-şi poată procura manualele necesare. În ce priveşte materialul didactic, între anii 1952—1955 Întreprinderea de material didactic a confecţionat peste 600 de titluri, într-un volum de peste 3 milioane de piese.

Prestigiul şcolii s-a ridicat. În ţara în care, în vremea burghezo-moşierimii, obligativitatea învăţămîntului era o farsă iar analfabetismul domnea nesupărat, afluxul către şcoală, către cele mai înalte şcoli creşte nestăvilit. Sălile de clasă pe tot întinsul ţării nu se mai linişte din zori şi pînă noaptea tîrziu de mulţimea clocotitoare de tineri şi vîrstnici care vin la lumina cărţii cu conştiinţa limpede că învăţătura este o datorie cetăţenească şi un atribut indispensabil al omului nou în societatea socialistă.

Şi prestigiul educatorilor a crescut. Nu numai că, prin grija partidului şi a guvernului, condiţiile de viaţă s-au îmbunătăţit, dar lucrul de căpetenie este că învăţătorul a devenit figura centrală a satului şi, împreună cu profesorul, sînt intelectualii către care se îndreaptă respectul şi preţuirea întregului popor.

Cei zece ani de la proclamarea republicii au fost pentru învăţămîntul nostru o epocă de muncă încordată, în care nu puţine au fost greutăţile, nu rare au fost lipsurile şi nu mici au fost jertfele de osteneli.

La acest capăt de vreme, însă, privind în urmă la drumul străbătut, simţim satisfacţia de a fi creat un organism solid, în stare să aducă o contribuţie importantă la desăvîrşirea revoluţiei noastre culturale.

Fără îndoială că mai sînt încă greutăţi şi destule lipsuri, dar capacitatea de efort şi priceperea pedagogilor noştri stau garanţie că şcoala noastră de cultură generală va deveni din ce în ce mai mult veriga principală a ridicării nivelului cultural şi moral al poporului.

În anul şcolar 1956/1957 au funcţionat 98400 cadre didactice faţă de 48000 cîte au funcţionat în 1938/1939

FILME
documentare romîneşti

Un proverb chinezesc spune că o imagine valorează mai mult decît zece mii de cuvinte. În cazul acesta, documentarele cinematografice romîneşti care se prezintă acum, în ciclu, în „Luna culturii", cîntăresc cît zeci de lecţii de geografie, de exemplu, pentru că vorbesc în graiul imaginilor atrăgătoare despre neasemuitele frumuseţi ale patriei. Se înţelege, scopul lor mărturisit nu este cel didactic. Dar ele pot constitui un auxiliar fericit al predării; sub unghi ştiinţific, conţinutul lor e în general just, sub raport artistic au darul de a atrage în mod deosebit luarea aminte şi de a convinge.

„Oltul traversează Carpaţii" este, de fapt, o monografie despre acest mare rîu al ţării, „Farmecul adîncurilor" e o frumoasă expunere despre peştera glacială de la Scărişoara, „Însemnări din Deltă" şi „Pasagiul păsărilor" alcătuiesc împreună un capitol despre fauna şi flora Deltei Dunării. Alte filme reconstituie viaţa şi opera unor mari artişti romîni sau momente esenţiale ale mişcării teatrale contemporane. Cîteva pelicule cuprind aspecte variate ale muncii constructive a poporului nostru (din viaţa uzinei „Steagul roşu" şi din viaţa marinarilor flotei Mării Negre) sau înfăţişează frumuseţile Bucureştiului.

Valorile artistice ale filmelor documentare sînt diferite. Unele sînt numai parţial reuşite, iar unul este chiar neizbutit: porniţi să urmărească viul curs al Ialomiţei, regizorul şi operatorul au călătorit pe lîngă maluri ca doi păstori dintr-un loc îndepărtat, minunîndu-se de lungimea apei şi de bolovănoasele pietre de pe fundul ei, dar pierzînd aproape cu totul din vedere că de-o parte şi de alta a Ialomiţei trăiesc oameni care au schimbat în aceşti ani înfăţişarea ţinuturilor îmbogăţindu-le, înfrumuseţîndu-le. În ansamblu, însă, se vede că studioul de filme documentare şi jurnale de actualităţi dispune de o echipă de creatori talentaţi care, deşi nu aleg încă temele cu destul discernămînt în ceea ce priveşte importanţa lor pentru film, le tratează totuşi cu talent şi cu dorinţa de a le face apropiate publicului.

Trebuie menţionat că cea mai mare parte a producţiei de documentare ce se prezintă acum, în „Luna culturii", e dominată de sentimentul dragostei pentru comorile patriei, între care oamenii ei sînt la loc de frunte. Făcînd sensibilă, aş zice aproape materială poezia cîmpurilor şi a apelor, a florilor şi a vieţii tainice a păsărilor, efortul creator al omului în supunerea naturii şi în felul în care natura răsplăteşte cu îmbelşugare triumful omului, filmul documentar romînesc explică, printre altele, şi de ce e patria o sursă nesecată de inspiraţie pentru poeţi şi artişti şi ne ajută s-o percepem, la rîndul nostru, cu acea stare de spirit pe care o încearcă nu numai poeţii, ci toţi oamenii, dar pe care, fireşte, numai ei au puterea s-o exprime.

Nu totdeauna documentariştii izbutesc să surprindă chipul luminos al omului de azi cu aceeaşi emoţie cu care fixează în imagine obrazul încremenit, de gheaţă, al Deltei sau naşterea unui cuib de rîndunele sub o streaşină dantelată într-un început de primăvară. În filmul închinat vieţii marinarilor, care sînt în genere oameni cu aparenţă sobră şi suflete tumultuoase, ei nu au fost văzuţi destul de expresiv. Dar în „Reportaj de la „Steagul roşu" scenaristul şi regizorul au înţeles foarte bine ce înseamnă „viaţa personală" a constructorului de camioane. Ei au filmat nu ziua de muncă, ci şi ceasurile de odihnă ale muncitorilor marii uzine de la Oraşul Stalin, dar au făcut-o în aşa fel încît la sfîrşitul documentarului (care e un adevărat documentar, deşi se intitulează şi nu are pretenţia a fi decît reportaj) eşti convins pe deplin de hărnicia, talentul, omenia şi întreaga putere de înfăptuire a acestui colectiv industrial.

Posibilităţile cinematografului sînt bine folosite, culoarea în multe filme este izbutit aleasă, e multă lumină în ele şi frumuseţile naturale îşi află, aşa cum se cuvine, echivalentele cromatice. Operatorii de imagine sînt acum mai îndrăzneţi, mînuiesc aparatele cu dezinvoltură şi fantezie. Regizorii îmbină cu din ce în ce mai multă pricepere imaginea cu muzica şi cu textul comentariului sau cu replicile rostite uneori de oamenii ce apar în filme. Comentariile au o ţinută mai literară, se vorbeşte în genere cu mai multă măsură şi cu mai mult spirit — iar un text spiritual e întotdeauna o dovadă a degajării, a ideilor clare şi a clarităţii ţintei propuse.

Vizionarea ciclului de filme documentare romîneşti este foarte profitabilă pentru lumea şcolii. Evident, nu numai ca fapt didactic, ci şi prin aceea că apropie tineretul şi pedagogii săi de un gen instructiv de filme, ai cărui artişti sînt în plin proces de maturizare şi pot deci ajuta efectiv, prin producţiile lor, la formarea unui bun gust cinematografic.

V. S.

Graficele nu pot cuprinde

(Urmare din pag. 1)

ceea care relatează faptele de laudă ale tinerilor de la gospodăria agricolă colectivă din comuna Ceacu. Sînt oameni crescuţi de noi, tinerii din brigada lui Plăviţu Marcel din comuna Gorneni, regiunea Bucureşti, ca şi tinerii ingineri şi tehnicieni care au sporit cu 40 la sută capacitatea fabricii de amoniac din oraşul Victoria. La temelia graficelor ce se întocmesc azi pretutindeni în ţara noastră a pus şi învăţătorul sau profesorul ceva, uneori foarte mult. Tinerii ieşiţi din şcoli şi facultăţi în anii regimului de democraţie populară muncesc cu elan patriotic în producţie, deschid cu curaj porţile literaturii, ale artei, ale ştiinţei şi păşesc înainte cutezători. Aceasta trebuie trecut în bilanţul nostru.

Şcoala nouă — în care s-a înfăptuit învăţămîntul realist ştiinţific, care realizează educaţia comunistă a tineretului — a ştiut să dezvolte înclinaţiile copiilor, a sădit în inimile lor optimism, elan, dragoste de muncă, i-a făcut pe tineri să simtă chemare spre mari înfăptuiri, nestăvilit îndemn spre eroism. Aceasta trebuie trecut în bilanţul nostru.

Noi vorbim de educarea patriotismului socialist, dar vedem ce înseamnă aceasta din faptele pe care le citim astăzi în ziare despre munca entuziastă a tinerilor. Dragostea de muncă, de patrie, sădite în şcoală, dau ramuri şi înfloresc în munca din fiecare zi în toate colţurile patriei noastre, peste tot, acolo unde îşi desfăşoară activitatea tinerii crescuţi în şcoala nouă. Construcţia noastră socialistă are mulţi înaintemergători din tînăra generaţie, mulţi care sînt de pe acum stîlpi de nădejde ai viitorului luminos spre care înaintăm. Şi aceasta trebuie trecut în bilanţul nostru.

Acel care vrea să ştie cît este de mare, de cuprinzător bilanţul nostru, să îndrepte privirea spre eroismul în muncă al tineretului patriei noastre, acolo unde rodeşte acum munca dusă în şcoli de învăţători şi profesori.

Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, Telefon 7.60 10. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" Bucureşti, Piaţa Scînteii, Abonamente: 1 an — 12,50 lei; 6 luni — 6,25 lei; 3 luni — 3,12 lei.